

NEFELEJCS TAGÓVODA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2022.

„A gyermek olyan, mint egy pillangó a szélben.
Néhány magasabbra tud repülni, mint mások.
De mindegyik, a legjobb tudása szerint repül.
Miért is hasonlítanád össze Őket?
Mindegyik más. Mindegyik különleges. Mindegyik gyönyörű.”
/Ismeretlen szerző/

Tartalom

JOGSZABÁLYI HÁTTÉR	3
1. Óvodánk bemutatása.....	4
2. Az óvoda objektív feltételrendszere.....	5
2.1. A nevelőmunkában részt vevők és azt segítők:	5
2.2. A pedagógiai program megvalósításának eszközrendszere.....	8
3. Környezetismeret és a néphagyomány kapcsolata.....	9
4. A program célfejezete	13
5. A nevelés általános feladatai	17
5.1. Az egészséges életmód alakítása	17
5.2. Az érzelmi, az erkölcsi és a és az értékorientált közösségi nevelés.....	22
5.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	26
6. Az óvodai élet megszervezésének elvei	30
7. Az óvoda kapcsolattartási rendszere	33
8. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai.....	36
8.1. Játék	36
8.2. Műveltségi területek	40
8.2.1. Verselés, mesélés	40
8.2.2 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	44
8.2.3. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	48
8.2.4. Mozgásfejlesztés	51
8.2.5. A külső világ tevékeny megismerése	54
8.3. Munka jellegű tevékenységek.....	58
8.4. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	60
9. A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére	62
9.1 Pedagógiai munka értékelése	64
10. A pedagógiai munka egyéb szinterei	65
10.1. Gyermekvédelem az óvodában	65
10.2. Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése.....	66
10.3. Tehetséggondozás	67
11. Nevelési időn túli szolgáltatások.....	68
12. Dokumentáció.....	69
Felhasznált irodalom.....	70
Érvényességi nyilatkozat.....	75
Legitimációs záradék	Hiba! A könyvjelző nem létezik.

JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

A 2011. évi CXCV. a nemzeti köznevelésről szóló törvény értelmében az óvodák Pedagógiai Programjuk alapján végzik szakmai munkájukat.

A 2005-ben alapított Kazincbarcikai Összevont Óvodák - eleget téve a törvényi előírásnak és törvény adta lehetőséggel élve - a következő tartalmi és törvényi szabályozások alapján készítette el Pedagógiai Keretprogramját, a tagóvodák Pedagógiai Programja alapján.

- A többször módosított 2011. évi CXCV. törvény a köznevelésről
- 1997. évi XXXI. törvény és az ehhez kapcsolódó többször módosított kormányrendeletek a gyermekvédelemről és gyámügyi igazgatásról
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos Alapprogramjáról
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok
- 275/2019. (XI. 21.) Korm. rendelet az óvodába járással és tankötelezettséggel kapcsolatos egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési - oktatási intézmények működéséről.
- Ezt módosító 22/2013. (III. 22.) EMMI rendelet Egyes köznevelés tárgyú miniszteri rendeletek.
- ENSZ Gyermekjogi Carta, a gyermekek jogairól szóló nemzetközi egyezménye.
- 17/2013. (III. 1) EMMI rendelet a nemzetiségi óvodai nevelésről.
- B. A. Z. megyei feladat ellátási, intézményhálózat-működtetési és köznevelés-fejlesztési terv
- Kazincbarcika város közoktatási koncepciója.
- Kazincbarcika Város Önkormányzatának 3/2005-ös határozata.
- Kazincbarcika Város Önkormányzatának 145/2016. (VII.28) határozata.
- Kazincbarcika Város Önkormányzatának 145/2016. (VII.28) határozata.
- Kazincbarcikai Összevont Óvodák Alapító Okirata

1. Óvodánk bemutatása

Intézmény neve: **Kazincbarcikai Összevont Óvodák**
OM azonosító: **028490**
Tagintézmény neve: **Nefelejcs Tagóvodája**
OM azonosító: **028490-002**
Címe: **Kazincbarcika, Alsóvárosi krt. 44.**
Telefon: **48/310-522**

A Nefelejcs Tagóvodában célunk és feladatunk a gyermekek harmonikus fejlesztése a hagyományok és a környezeti nevelés gazdag eszköztárával. Az óvodai nevelésbe a népi kultúra azon elemeit építjük be, amik igazodnak a gyermekek életkori sajátosságaihoz, és a mindennapi életüket gazdagítják.

Óvodánk betonvárosba, lakótelepi bérházak mellé épült, de jelen van a kertvárosi és falusi életforma is.

Intézményünk 110 férőhelyes, 5 csoporttal működő földszintes épület.

A csoportszobák világosak, napfényesek, otthonosak. Berendezési tárgyaik jól szolgálják a gyermekek tartalmas óvodai életét. Minden csoportnak külön mosdója, öltözője van. Tornaterem segíti a gyermekek szervezett mozgástevékenységét. 2016-ban a tagóvodában sósóbát alakítottunk ki.

Csak melegítő konyhával rendelkezünk, az étkeztetés a Barcika Prima Kft. Biztosítja.

Az épületben található még a felnőtt dolgozók öltözője, nevelői szoba, szertár, a beteg gyermekek elkülönítésére-, egy mosásra alkalmas helyiség és egy fejlesztő szoba, ahol a fejlesztő pedagógusok mellett logopédus is segíti a gyermekek nevelését.

Az óvoda udvara megfelelő nagyságú, zöld növényzete - virágai, fái, esztétikussá teszik környezetünket. Fűves területe, egyre bővülő játéka, mászóka, homokozói alkalmasak a szabad mozgásra, játékra.

2. Az óvoda objektív feltételrendszere

2.1. A nevelőmunkában részt vevők és azt segítők:

A tagóvoda dolgozóinak létszáma: 18 fő

Óvodapedagógus: 12 fő

Pedagógiai asszisztens: 1 fő

Dajka: 5 fő

Sokéves tapasztalattal rendelkező nevelőtestületünk tagjai inkluzív pedagógiai szemlélettel, kiváló szaktudással, képzéseken való részvétellel, önképzés segítségével igyekszik megfelelni a kor szakmai kihívásainak, hozzájárulva a rendszerbe kerülő pályakezdő kolléganők beilleszkedéséhez.

Belső Ellenőrzési Csoportunk hatékonyan működik, ezzel is támogatva pedagógiai szemléletünk gyakorlatban való alkalmazását.

A szakképzett pedagógiai asszisztensünk és a dajkák hozzá járulnak a nevelőmunka hatékonyságához.

Már sok éve hagyománya van a művészeti tevékenységeken belül a vizuális és a zenei nevelésnek. A művészetek kiváló lehetőséget biztosítanak a képességek kibontakoztatására és valljuk, hogy általuk megismerhető a világ. Különösen fontosnak tartjuk a környezeti nevelésre épített képességfejlesztést, mely a feldolgozandó témák alapjául szolgál. Nevelőmunkánkban fontos az egyéni képességek figyelembevétele, a szabad játék megkülönböztetett szerepe, az élményszerzés komplex tevékenységekkel összekapcsolt szemlélete, mely a folyamatos napirend megvalósulása során támogatja a gyermekek egészséges fejlődését, hátrányainak csökkentését, a tehetség kibontakozását.

„Pörgő, forgó” népi játék és néptánc tehetségműhely működik tagóvodánkba.

Tagóvodánk felkészült a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésére, fejlesztésére gyógypedagógus, gyógytestnevelő segítségével.

Tagóvodánk bekapcsolódott a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium a Közlekedéstudományi Intézet közreműködésével, a Közúti Közlekedésbiztonsági Akcióprogram keretében a „Biztonságos Óvoda” programba. A program célja az óvodások biztonságosabb közlekedésre való felkészítésének elősegítése: az óvodák, óvodapedagógusok közlekedésbiztonsági szakmai támogatása, a közlekedésbiztonsági ismeretek széles körben történő terjesztése, a korcsoport sajátosságait figyelembe véve.

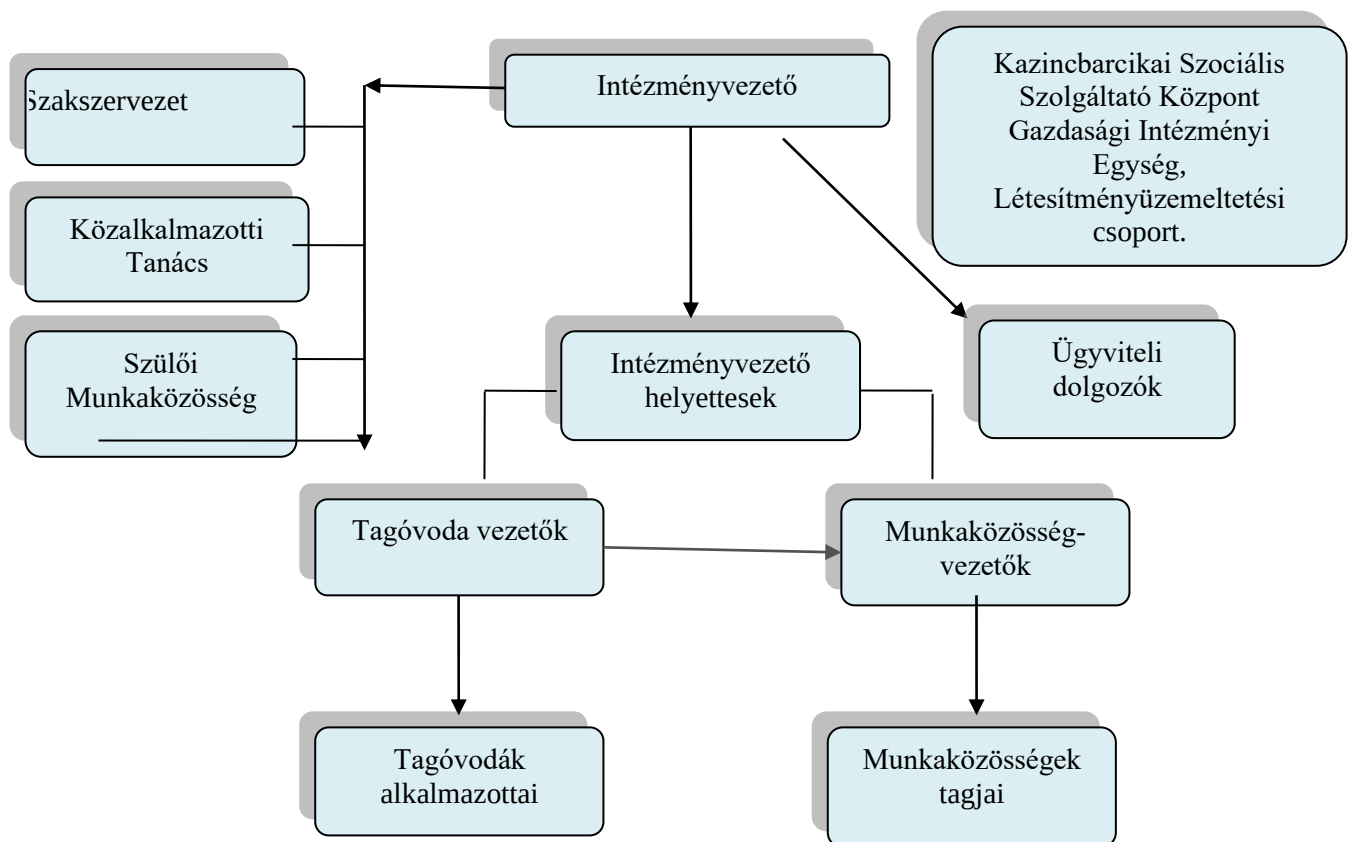
A Pedagógiai Program megvalósításához rendelkezésre álló szakmai képesítések:

Megnevezés	Fő
Másoddiplomával rendelkező:	3
Ebből szakvizsgázott:	2
Fejlesztőpedagógus	-
Közüktatás vezető	2
Nevelő tanár, tanító	1
Szociálpol. szakigazgatás szervező	-
Szakvizsgázott pedagógus	1
Fejlesztőpedagógus	1
Egyéb szakképesítések:	
Ecdl vizsga	2
Kisgyermeknevelő-gondozó	1
Számítógép kezelői	1
Népi szövő	1
Népi játék, néptáncműdszertan	1
Zenei nevelés	1

Eredményeink, amire büszkék vagyunk

Elismerések	Fő
Polgármesteri dicséret	1
Közüktatás napja	4
Környezeti nevelésért elismerés	1

Szervezeti felépítés

2.2. A pedagógiai program megvalósításának eszközzrendszere

A csoportok játékkészlete színes, változatos, az életkornak megfelelő, melyek segítik a gyermekek kreativitását, egyéni fejlődését.

Játékeszközöinket intézményi költségvetésből, alapítványi pénzből és szülői felajánlásból vásároljuk.

A tanulást segítő eszközeink készen kapható segédeszközök és az óvónők által készített kiegészítők, melyek folyamatos bővítést, pótlást igényelnek.

Pályázatok útján is igyekszünk bővíteni szakmai eszközkészletünket. Gyermekkönyvek és szakkönyvek segítik pedagógiai munkánkat.

Óvodánkban a természetről szóló könyvek minden csoportban, minden gyermek számára hozzáférhetőek.

Informatikai infrastruktúránk is nagymértékben fejlődött: tábla gépek, laptopok, fényképezőgép segíti a dolgozók és óvodásaink infokommunikációs kompetenciáinak fejlődését, fejlesztését.

A csoportok szervezését a szülők kérése, az óvodába jelentkező gyermekek életkorának összetétele, pedagógiai, nevelői célok, az esélyegyenlőség biztosítása határozzák meg.

Vegyes életkorú, osztatlan csoportokat szervezünk.

A nevelőtestület, az óvoda dolgozóinak véleménye, a fenntartó, a szülők információi azt igazolják, hogy pedagógiai gyakorlatunk a gyermek és szülők igényeit jól szolgálják és nevelőmunkánk eredményes.

Óvodai nevelésünk, a gyermekek személyiségfejlesztése, a természeti és társadalmi környezet megismerésén túl a kézműves mesterségekkel / agyagozás, gyöngyfüzés, szövés, fonás, stb. / kiegészített néphagyományőrzésen alapul, mely kiegészül a népi játékokkal, gyermektáncal való ismerkedéssel.

A hagyományápolás és környezeti nevelés sajátos formában ötvöződik az egészséges életmódra neveléssel, anyanyelvi neveléssel, művészeti neveléssel, és a szülői szemléletformálással.

Nevelőmunkánk hatékonyságának érdekében az óvoda - család kapcsolatát kiemelten kezeljük. Ennek fontosságát igazolják a családlátogatásokon, szülői értekezleteken túl a már hagyományossá vált rendezvényeink is / játszóházak, munkadélutánok, nyílt Mihály-napi vásár, farsangi bál, egészség hét, nagycsoportosok búcsúztatása /.

3. Környezetismeret és a néphagyomány kapcsolata

„A gyökerek persze nem látszanak, de tudod azok tartják a fát.”

(görög költő)

Hagyománynak nevezzük az előtünk járó nemzedékek által felhalmozott tudást. Egész életünket természetes és mesterséges környezetünk, elődeink szokásai, a hagyományok alakítják változásaikkal, új értékekkel gazdagítva azt. Ezért építjük erre nevelésünket, programunkat.

Célunk és feladatunk a gyermekek harmónikus fejlesztése a hagyományok, a környezeti nevelés gazdag eszköztárával. Az óvodai nevelésbe a népi kultúra azon elemeit építjük be, melyek igazodnak a gyermekek életkori fejlődési sajátosságaihoz, és a mindennapi életüket gazdagítják.

Mindennapi életünk évszázados hagyományokat őriz. Már az óvodában is ünnepeljük az emberi élet fordulóihoz kötődő népszokásokat: születésnap, névnap, de a gyermekek játékában tükröződik a családi hagyományok közül a keresztele, esküvő, halál.

A jeles napok, vallási eredetű ünnepek, a munka ünnepei élménnyel és tartalommal gazdagítják hétköznapijainkat, /aratás, szüret, Mihály-napi vásár, Luca-nap, Miklós-nap, karácsony stb./.

Kutatjuk és a gyermekekkel megismertetjük a helyi hagyományokat. Büszkék vagyunk rá, hogy Kazincbarcika a szobrok, parkok városa. Nemzeti ünnepeinken rendszeresen felkeressük a város történelmi emlékhelyeit. Ezek a helyi értékek is örökségünk részei.

A faluban a paraszti élethez használatos tárgyakat, munkaeszközöket, az állattartás mintáit ismerjük meg. Népi mesterségek művelőivel találkozunk, alkotásaikat berendezési tárgy és használati eszközként az óvodában is alkalmazzuk.

Megjelenik mindennapjainkban a népi természetismeret is, amit sokszor önkéntelenül használunk. Az évszakok változásaihoz, évszakfordulókhoz, ünnepekhez kapcsolódó szövegek, mondások, bölcseszövegek, találós kérdések, melyeknek témája a természet.

A természet kincseit alapanyagként is használjuk. Amíg ezzel dolgozunk, a természettel ismerkedünk (fa, agyag, kavics, csuhé stb) a kedvenc kirándulási helyeinken: Perkupa, Varbó Bagoly tanösvény, Felsőtárkány, Jósvalő, Aggtelek, stb.,

Egészségünk védelmében is egyre gyakrabban fordulunk a természet kínálta megelőzésekhez, ami szintén elődeink tapasztalatain alapul, (gyógyteák).

Játékos tevékenységeink során az ünnepeknek megfelelő hagyományok szerint népi ételeket készítünk, vásárokra, karácsonyra mézeskalácsot, farsangra fánkot sütünk stb.

Viselkedési, öltözködési szokásaink modernnek, de a hagyományőrző ünnepek alkalmával a dalos játékok, szerepjátékok, népi táncsal való ismerkedés során megelevenedik a múlt.

Mindez komplex lehetőséget kínál az óvodai nevelés számára:

- élményt ad,
- szórakozást nyújt,
- ismeretekhez segít,
- fejleszti az ízlést,
- közösséget épít,
- hazaszeretetre nevel,
- viselkedési mintákat közvetít,
- megalapozza a gyermekek érzelmi, esztétikai és morális biztonságát.

Tartalom:

Rendezvények, jelesnapok, ünnepek:

ŐSZI ÜNNEPKÖR		
Idő	Szokás ismertetés	A szokásokhoz kapcsolódó óvodai tevékenységek
Szept. 3.hete Takarítási világnap	Környezetvédelmi jeles nap	Az óvoda udvarának, közvetlen környezetének takarítása.
Szept.29. Mihály nap	Pásztorünnep	Ősi mesterségekhez kapcsolódó népköltészeti alkotások, népi küzdőjátékok megismerése (mondókák, dalok, mesék). A faluban élményszerző séta közben az állatok viselkedésének, életmódjának, szálláshelyének megfigyelése.Mézeskalács-sütés a vásárhoz.Vásári portékák készítéseKözös óvodai ünneplés. Vásárolás az óvoda udvarán a szülőkkel.
Okt.1. Zene világnapja		Közös óvodai ünneplés a Kodály Zoltán Alapfokú Művészeti Iskola közreműködésével
Idősek hete		A Nyugdíjas ház lakóinak köszöntése
Okt. 4. Állatok világnapja	Környezetvédelmi jeles nap	Csoportonkénti szervezéssel kialakított programok. Képek gyűjtése, rendezése, tablókészítés. Lehetőség szerint autóbuszos kirándulás.
Okt. 23. Köztársaság napja	Nemzeti ünnep	Leginkább külsőségekben és érzelmi, hangulati előkészítésben nyilvánul meg, ami kiegészül az életkornak megfelelő cselekedtetéssel.
Nov.11. Márton nap		Csoportonkénti szervezéssel kialakított programok.

TÉLI ÜNNEPKÖR

Idő	Szokásismertetés	A szokásokhoz kapcsolódó óvodai tevékenységek
Nov. 30. utáni első vasárnaptól karácsonyig Advent	A karácsonyi előkészületek négy hetes időszaka	- Adventi időszakban csoportdíszítés, - Burgonya-, mézeskalácssütés, kukoricapattogatás - Adventi jelképek készítése: -Koszorú természetes anyagból, (fenyőág, szalmadisz, alma, dió, toboz). -Adventi naptár (minden napra feladat és meglepetés ajándék). -Óvodai szintű közös ünneplések
Dec. 6. Miklós nap	Alakoskodó ünnep	- A gyermekek megajándékozása. - Versek, dalok tanulása, zenehallgatás a Mikulásról.
Dec. 25-26. Karácsony	Jézus születése A szeretet ünnepe	- Az óvodában kb. egy héttel előtte ünnepelünk. - A gyermekek regős játéka. - Versek, dalok tanulása, zenehallgatás a karácsonyról. - Közös óvodai ünneplés
Jan. 1. Újév napja	Az új év kezdete	- Képek gyűjtése, rendezése a télről, szilveszterről. - Az idő múlásának érzékeltetése egész évben folyamatosan. - Ismerkedés népi rigmusokkal, köszöntőkkel.
Február Farsang	Alakoskodó ünnep	- Kétnapos farsangi készülődés: <u>Első nap:</u> Kiszebáb készítése szalmából. <u>Második nap:</u> Kiszeégetés. Jelmezes farsangi bál a szülők részvételével.

TAVASZI ÜNNEPKÖR

Idő	Szokásismertetés	A szokásokhoz kapcsolódó óvodai tevékenységek
Márc. 15.	Nemzeti ünnep	Leginkább külsőségekben és érzelmi, hangulati előkészületekben nyilvánul meg, ami kiegészül az életkornak megfelelő cselekedtetéssel.
Márc. 22. Víz világnapja	Környezetvédelmi jeles nap	Részt veszünk a Környezet munkaközösség által szervezett városi és regionális rendezvényeken. Csoportonkénti szervezéssel kialakított programok.
Húsvét	Termékenységgel összefonódó népszokások	- Locsolóversek, rigmusok, dalok tanulása. - Tavaszi képek gyűjtése, rendezése. - Tojásfestés változatos technikával. - Tojásjátékok (népi játékok) - Locsolkodás, komatálazás - Hagyományos ételek (sonka, tojás) fogyasztása.

Idő	Szokásismertetés	A szokásokhoz kapcsolódó óvodai tevékenységek
Ápr. 22. Föld napja	Környezetvédelmi jeles nap	- Részt veszünk a Környezet munkaközösség által szervezett városi és regionális rendezvényeken. - Környezeti játékok a Csónakázó-tónál. - Egy család- egy virág közös virágültetés az óvoda udvarán
Máj. 1. Majális	A tavasz ünnepe	- Tavaszi kirándulások erdőbe, mezőre. - Tavaszköszöntő majális: az óvoda udvarán fa díszítése szalagokkal. - Tavaszi „játások”, dalos játékok: zöldágjárás, tekergők.
Május első vasárnapja Anyák napja	Társadalmi ünnep	Ünnepi köszöntők, dalok tanulása. - Ajándék készítése az édesanyáknak. - Édesanyák köszöntése a csoportszokásnak megfelelően.
Máj. 10. Madarak és fák napja	Környezetvédelmi jeles nap	- Beszélgetés a fák, virágok, állatok védelméről. - Kirándulások, séták szervezése a közeli erdőbe. - Autóbuszos kirándulás a természetbe. - Részt veszünk a Környezet munkaközösség által szervezett városi és regionális rendezvényeken.
Május utolsó szerdája	„Challenge Day” Kihívás napja Sportnap	- Bekapcsolódunk a kezdeményezésekbe az óvoda udvarán. - Részt vesznek a 6-7 évesek a városi közös sportprogramban.
Május utolsó vasárnapja Gyermek-nap	Társadalmi ünnep	- Játékos vetélkedők gyermekeknek. - Közös óvodai ünneplés.
Május vége Nagycsoportosok búcsúztatása		- Közös óvodai ünnep. - Búcsúzó ünnepi műsora. - A búcsúzó megajándékozása saját jellel és névvel ellátott kerámia ceruzatartóval, tarisznyával. - Az óvodában maradó gyermekek műsorral búcsúznak.
Június első hete Egészség hét		- Közös óvodai programok szervezése az óvodában.

Az emberi élet évfordulóinak ünnepei

- Születésnapok:

A csoportok legbensőségesebb, leghangulatosabb ünnepe.

Az összetartozás, az egymásra figyelés jelképe.

Az ünnepelt gyermeket a csoport köszönti és megajándékozza.

- Névnapiak:

Csoportünnep, tréfás hangulatú névcsőfolókkal.

Az ünnepelt megajándékozása.

4. A program célfejezete

Nevelési filozófiánk

*„Az óvónő király lehet a gyermekek
birodalmában, ha nemcsak
törvényeket talál ki, hanem figyelembe veszi
a gyermekek világának törvényét is.”*

/Ancsel Éva/

- A nevelési folyamat középpontjában a gyermek áll mint érző, tevékeny lény, akinek saját világa van, élményekkel és kérdésekkel teli, aki kész és motivált arra, hogy ezt a számára mindig teljes világot szélesítse, elmélyítse. A vezető szerep az érzelmeken alapuló érzéki megismerésé.
- A nevelés a gyermek teljes személyiségére hat.
- Játékosan felfedező, életközeli, problémát feltáró és megoldást kereső tevékenységek szervezésével tapasztalatszerzésen alapuló komplex képességfejlesztés az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével, melynek eredménye a gyermeki személyiség kibontakoztatása, sokoldalú harmonikus fejlesztése. Mindezek forrása a helyi természeti és társadalmi környezet és a hagyományok, népszokások.

Célunk:

- Feltételek nélküli szereteten alapuló, családi, a gyermeki személyiséget és szabadságot tiszteletben tartó érzelmekben gazdag óvodai élet kialakítása, melyben a gyermeket egyéni képességei szerint fejlesztjük, neveljük.
- A gyermeki személyiség szabadságának tiszteletben tartása, a gyermek önmegvalósító, önkifejező törekvéseinek segítése, a különbözőségek elfogadtatása.
- Olyan szokások kialakítása, melyek alapjául szolgálnak a természetszerető, környezettudatos magatartás és életvitel alakításának.
- Néphagyományok iránti fogékonyság megalapozása erős érzelmi kötődés alakításával.

Feladataink:

- A nevelési elveink tiszteletben tartása.
- Olyan képességek, készségek kialakítása, melyek a leghatékonyabban segítik a gyermeket az iskolai életmódra való felkészülésben, környezetében való biztos tájékozódásban, hogy életkorának megfelelően eleget tudjon tenni társadalmunk elvárásainak.
- A nevelők és az óvoda valamennyi dolgozója saját példamutató megnyilvánulásaival, cselekedeteivel, attitűdjeivel motiválja cselekvésre, megfelelő viselkedési normák elsajátítására a gyermekeket.
- A gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára, ének, mozgás és a képi önkifejezés hajlamaira építés.
- Engedjünk szabad utat és biztosítsunk feltételeket a gyermek fantáziájának, játékos vágyainak kiélésére.
- Olyan családi óvodai élet kialakítása, melyben a szabad játéknak elsődleges, semmivel nem pótolható szerepe van.
- A családdal kialakult kölcsönös együttműködés elmélyítése, pedagógiai kulturáltságuk fejlesztése, nevelői partnerkapcsolat.
- Az évszakhoz, jeles napokhoz kapcsolódó népszokások bemutatásával a folklór értékeinek az egyes tevékenységformákban való megjelenítésével népi kultúránk megismerése, ápolása.
- A szülőföld / család - óvoda - lakóhely / és a hozzájuk kapcsolódó személyek /szülők - nevelők - az itt élő emberek/ szokásinak megismerése, szeretet által a nemzeti hovatartozás, identitás erősítése.

Gyermekekép:

Gyermekeink legyenek:

- boldogok
- pozitív énképpel rendelkezők
- kiegyensúlyozottak
- nyitottak
- önkifejezők
- kreatívak
- érdeklődők
- önállóak
- együttműködők
- különbözőséget elfogadók
- szabály és feladattudattal rendelkezők

Óvodakép:

- Az óvoda, nevelési intézmény, védő, óvó, szociális feladatokkal, az egyenlő hozzáférés biztosításával.
- Az óvodában minden azért van, hogy a gyermek boldog legyen.
- A gyermeket körülvevő környezet legyen vonzó, esztétikus, biztonságos.
- A társas kapcsolatokat egymás elfogadása, tisztelet, szeretet, érzelmi dominancia, bizalom, jellemezi.
- Nevelésünkre jellemző az inkluzív pedagógiai szemlélet, a nemzetiséghez tartozó gyermekek önazonosságának megőrzése, ápolása, erősítése.
- A befogadó köznevelési rendszer kialakításához való aktív hozzájárulásunk része a multikulturális és interkulturális szemléletmód és nevelési gyakorlat kialakítása, a társadalmi integráció segítése.

Pedagóguskép:

Pozitív érzelmekkel teli, feltétel nélkül elfogadó felnőtt közösség, melyre jellemző:

- pedagógiai elvek egységes szemlélete
- egymás munkájának megbecsülése és tisztelete
- pedagógiai optimizmus és humanizmus
- gyermekszeretet és empátia
- mintaadás
- innováció
- együttműködés
- tolerancia
- kreativitás
- problémamegoldás
- szociális érzékenység
- szakmai felkészültség és igényesség
- hivatástudat és a hivatásszeretet

Dajkakép:

- egymás munkájának megbecsülése és tisztelete
- gyermekszeretet és empátia
- mintaadás
- együttműködés
- tolerancia
- problémamegoldás
- szociális érzékenység
- szakmai felkészültség

Nevelési alapelvek:

- Az óvodás korú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda a családi nevelés kiegészítése.
- A gyermek életkoronként és egyénenként változó, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi, szociális lény.
- A gyermeki személyiség feltétel nélküli elfogadása, tiszteletben tartása, megbecsülése.
- Az alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodni.
- A játék kiemelt tevékenység.
- A szabad játék mással nem helyettesíthető.
- Komplexitás és pedagógiai sokszínűség tervezéstől a megvalósításig.
- A pedagógiai munkát segítők számára a pedagógiai program, és a csoportszintű tervezési feladatokat ismerete elengedhetetlen.

Küldetésünk:

A ránk bízott gyermekek nevelése, amely során megvalósul a gyermekek szükségleteinek kielégítése, magasabb szükségletek iránti igényük kialakítása, egyéni ütemű fejlődésük elősegítése, tudatos fejlesztése, inkluzív pedagógiai szemlélettel.

A sajátos nevelési igényű, és a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelése (beillesztés, felzárkóztatás, tehetséggondozás).

5. A nevelés általános feladatai

5.1. Az egészséges életmód alakítása

Célunk:

- A gyermek egészséges életvitelének alapozása, egészség megőrzése.
- Testi - lelki - szociális egészségnevelés.
- A gyermek személyes belső környezetének, testi, lelki, szociális egészségének gondozása, környezettudatos magatartás megalapozásával az egészség fejlesztése, védelme

Feladataink:

- A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése, szokásrend kialakítása.
- A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása.
- A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges, esztétikus környezet biztosítása.
- Megfelelő időkeretek biztosítása.

Alapelvek:

- Az egészség érték.
- A biológiai szükséglet kielégítése minden más szükséglet alapja.
- A szükségletek kielégítésében fontos szerepe van a felnőtt - gyermek meghitt, empatikus kapcsolatának.

Tartalom:

Az egészséges életmódra nevelés színterei:

Befogadás:

Hozzájárulunk a gyermekek testi nevelésén kívül az egész személyiség alakulásához:

- biztosítjuk a gyermekek zavartalan fejlődését, egészségük fenntartását, megerősítését, a szervek, szervrendszerek védelmét, fejlesztését,
- megalapozzuk az egészséges életmód higiéniás szabályait, szokásrendszerét, megalapozzuk, kialakítjuk a gyermekek helyes napirendjét, magatartás- és viselkedési szabályait
- hozzájárulunk az „én-tudat” fejlesztéséhez, az életfunkciók megismertetéséhez,

Gondozás:

- Testápolás
- Tisztálkodás

(fogmosás, fésülködés, kézmosás, WC használat, papír zsebkendő használat)

A gyermekek tisztaságigényének kialakításához szükséges alapvető feltételeket biztosítjuk. Hozzá szoktatjuk a gyerekeket ahhoz, hogy testüket, de különösen a kezüket tartsák tisztán, szükség esetén megismertetjük velük az alapos kézmosás technikáját, majd gyakoroltatjuk. Már kiscsoportos kortól fogat mosnak, fésülködnek, ha szükséges a felnőtt segítségével.

- Táplálkozás- egészséges táplálkozás, (különösen a magas cukor tartalmú ételek és italok, magas só – és telített zsír- tartalmú, ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve a tejtermékek fogyasztásának ösztönzése).

Óvodánkban napi háromszori étkezést biztosítunk. Az étkezések kulturált körülmények között zajlanak. Figyelembe vesszük a gyerekek egyéni szükségleteit, tempóját. Alkalmanként a táplálkozást kiegészítő gyümölcsnapot tartunk.

Ezekon a napokon a szülők által behozott gyümölcsökkel, zöldségekkel gazdagítjuk heti étrendünket. Együtt készítünk vitaminsalátákat.

- Öltözködés

A réteges öltözködés előnyeit hangsúlyozzuk, egyben a túl-, illetve az alulöltözködés veszélyeire hívjuk fel a szülők figyelmét.

Arra törekszünk, hogy a gyermekek ruházatának elhelyezése is járuljon hozzá rendszeretük kialakulásához.

Pihenés:

A pihenési igényt kétféle módon elégítjük ki. Egyrészt az óvodai élet változatossá tételével, másrészt a mindennapi ebéd utáni pihenéssel.

Minden csoportban megteremtjük a nyugodt pihenéshez szükséges feltételeket (szellőztetés, csend, nyugalom). Minden alkalommal mesével, altatódalokkal segítjük elő nyugodt pihenésüket.

Az iskolába menő, nem alvó gyermekek számára változatos, alvó társaikat nem zavaró tevékenységeket szervezünk 14 órától

Mozgás-edzés:

A gyermek természetes mozgásigényének kielégítését, melyet a változatos udvari játékokkal, a sokféle mozgásos szabályjátékokkal, sétákkal, kirándulásokkal, sportjátékokkal, népi dalos- és körjátékokkal biztosítunk. Főbb színtere az udvar, a tornaterem és közvetlen környezetünk. A mozgást ebben az életkorban a pihenés (aktív) egyik formájának tekintjük.

A helyes életritmus:

Fokozatosan az életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelően a családdal együttműködve alakítjuk ki a folyamatosság keretein belül. Törekszünk a családi és óvodai nevelés (elvárások, szokásrendszer) összehangolására.

A fokozatosság betartásával arra törekszünk, hogy a gyermekek egyre önállóbban elégítsék ki szükségleteiket, de a felnőtt segítő ellenőrző szándékkal jelen van.

A vegyes életkorú csoportokban arra ösztönözzük a nagyobb gyermekeket, hogy segítsenek példamutatásukkal, segítségadásukkal a kisebbeknek.

A kicsik esetében a folyamatos tevékenységet szóbeli magyarázattal kísérik. Később, kis segítséggel végezzék a maguk körül adódó önkiszolgálási teendőket, mely ösztönzést jelent az önállóság kialakításában.

A szokásrend új tartalmakkal bővül: naposi munka, megbízatások, felelősi munkák (öltöző, mosdó- felelős, stb.) különböző környezetalkító, védelmi munkák.

A gyermekek egészségének védelme, egészség megőrzés:

- Betegség megelőzés
- Balesetvédelem
- Balesetmentes környezet biztosítása

- Vízhez szoktatás, gyógytorna, korcsolyázás, kirándulások
- Speciális szakemberek bevonása a fejlesztésbe.

A környezet ingerei közül a gyermek fejlődése szempontjából legfontosabb a mozgás, a levegő, a napfény és a víz edzőhatása.

Minden időszakban biztosítjuk a gyermekek szabad levegőn tartózkodását az évszaknak, illetve az időjárásnak megfelelő mértékben és módon.

A csoportszobában való tartózkodás ideje alatt gondoskodunk a friss levegőről, kellemes hőmérsékletről.

Óvodánk udvarán pancsolóval biztosítjuk a gyerekek vízfürdőzését, betartva a fokozatosság elvét. A város uszodájában szervezett vízhezszoktatáson is részt vesznek 5-7 éves óvodásaink.

Téli időszakban lehetőség szerint szánkózunk, hógolyózunk, csúszkálunk.

Az óvodában megbetegedett gyermeket elkülönítjük, és értesítjük a szülőket. A gyermekek rendszeres egészségügyi szűrése óvodánkban biztosított. A vizsgálatokat gyermekorvos és védőnő végzi.

A gyerekek testi épségének védelme, baleset-megelőzés:

Az eszközöket, használati tárgyakat, bútorokat, udvari játékeszközöket folyamatosan ellenőrzzük, karbantartjuk,

Odafigyelünk az esetleges tartós betegségben vagy allergiában szenvedő gyerekekre,

Nagy gondot fordítunk a helyes testtartás kialakítására.

A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges, esztétikus környezet biztosítása.

Óvoda udvara

Esztétikai szépségét az ízlésesen kialakított virágos kertek, bokrok, fák adják, valamint az udvar rendszeres tisztán-, rendben- és karbantartása. A gyerekek szabad mozgását, edzését az udvaron elhelyezett különböző játékeszközökkel (csúszda, gerenda, mászóakák, homokozó, stb) biztosítjuk.

Csoportszobák

A különböző játékfajtákhoz kuckókat, sarkokat alakítunk ki. Minden csoportban van természetsarok. Ide helyezzük el a séták, kirándulások során gyűjtött „kincseket”.

Mosdóhelyiség

Minden eszköz adott a higiénikus tisztálkodásra. A berendezés a gyermekek méreteinek megfelelőek.

Tornaterem

A mozgástevékenységek a mozgásos játékok színtere.

A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása

Szelektív hulladékgyűjtés az óvodában

Takarékos vízhasználatra szoktatás, nevelés

Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása

Óvoda pszichológus végzi a gyermekek felmérését, lelki nevelését.

Mozgásfejlesztő pedagógus prevenciós testnevelésben részesíti az 5-7 éves korú gyermekeket.

A fejlesztő pedagógusok foglalkozásaik során az 5-7 éves gyermekek részképességeit fejlesztik az óvodapszichológus felmérése alapján.

Szervezési elvek, keretek:

- A gyermekek optimális fejlődésének biztosítása rugalmas napirend által.
- Fokozatosság, folyamatosság, rendszeresség érvényesítése.

5.2. Az érzelmi, az erkölcsi és a és az értékorientált közösségi nevelés

*„Te magad légy olyan, amilyenné
gyermeked tenni szeretnéd”*

Eötvös József

Célunk:

- A gyermek számára érzelmi biztonságot nyújtó óvodai légkör biztosítása, melyben éntudata, önértékesítő törekvése, feladattudata optimálisan fejlődik, szociális képessége kibontakozik. A gyermek kiegyensúlyozott, magabiztos, fejlett érzelmi, akaratlagos irányítással rendelkező normakövető iskolássá, váljon.
- A szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezethez való pozitív attitűd alakítása.
- Modellértékű, befogadó attitűd, a nyitottságra építve az elfogadás természetessé tétele a gyermekek számára.

Feladataink:

- Családias, szeretetteljes, biztonságot nyújtó légkör megteremtése.
- Magasabb rendű érzelmek alakítása, fejlesztése.
- Egyénre szabott élmény- és érzélmengazdagság, személyiségformálás.
- A sajátos törődést igénylő gyermekek fejlődését leginkább elősegítő egyéni módszerek keresése.
- Felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek pozitív érzelmi töltésű kötődésének erősítése.
- Szociokulturális hátrányok csökkentése, egyenlő hozzáférés biztosítása.
- Toleranciára-különbözőség elfogadására, tiszteletére való nevelés.
- Hagyományrendszer kialakításával az összetartozás, a közösségi érzelmek erősítése.
- Szokásalakítások közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlásával.
- Modell nyújtás a társas együttműködésre, konfliktuskezelésre és a különbözőség elfogadására.
- A gyermekek egymás iránti szociális érzékenységeinek, türelmének erősítése.
- Felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek pozitív érzelmi töltésű kötődésének erősítése.
- A környezet elvárásaihoz való alkalmazkodás képességeinek alakítása:
 - viselkedési normák és szokások
 - kapcsolatteremtési képesség
 - feladatmegértés, feladatvégzés, feladattartás, munkatempó

- Elfogadott azonos értékek és értékelési kritériumok alkalmazása – egyéni igényekhez, szükségletekhez és fejlettséghez igazodva.
- Hazaszeretetre nevelés, a hazához, tájhoz, kultúrához kötődés erősítése, az értékek megbecsülésére nevelés. A gyermekek segítése abban, hogy megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek*, a hazaszeretet, a szülőföldhöz, családhoz kötődést segíti.
- **A gyermekek lelki egészségének megőrzése, pozitív énkép alakítása (Boldogságóra program megvalósítása).**

Alapelvek:

- Modell értékű az óvodában dolgozó felnőttek kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.
- A családdal való közvetlen kapcsolattartást a nevelésben a partnerség, a kölcsönös korrekt tájékoztatás és diszkréció jellemezi.
- Pozitív érzelmi viszony alakítása, a rácsodálkozás lehetősége, a szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezet megismerését, megbecsülését (család, haza, otthon) segíti.
- *, „A keresztény kultúra értékeinek megismerésére az óvodában feldolgozásra kerülő egyházi ünnepek tartalma ad alkalmat.

Tartalom:

Befogadás:

Már óvodába érkezés előtt megismerkedhetünk az újfelveteles gyermekekkel.

A befogadás folyamatos, fokozatos, igény szerint szülővel együtt, növekvő időtartamú óvodában tartózkodással történik.

Óvodánk nyitottsága nemcsak a befogadás alatt, hanem az óvodáskor végéig biztosítja a szülőknek a nevelőmunkába való betekintést.

Inklúzív pedagógia

Felismerjük minden gyermek egyéni értékeit és lehetőséget teremtünk önmaguk megvalósítására. A közösségben lévő gyermekek sokszínűségét és bármi nemű különbözőségét elfogadjuk és megbecsüljük.

Bátorító nevelés

Minden gyermekben felismerjük, hogy miben jó, a közösségen belül erősítjük pozitív énképének, önbizalmának kialakulását.

Társas kapcsolatok:

Családias, kiegyensúlyozott, légkörrel biztosítjuk és elősegítjük a gyermekek társas kapcsolatainak alakulását. Helyes szokásrendszer kialakításával segítjük a közösségbe való beilleszkedést.

A *felnőtt-gyermek* pozitív érzelmi töltésű kapcsolatát tudatos, megengedő, elfogadó, támogató, szeretetteljes hozzáállással segítjük.

Gyermekeink tevékenységéhez biztosítjuk a szabadságot, de a határokkal is megismertetjük őket. Érzelmeken alapulva, az empátiás készségünket, az egyéni bánásmódot alkalmazva érvük el a szokásrendszer finomodását, erősítését.

Törekszünk arra, hogy a gyermekek a sikert észreveggyék, és a kudarcot tudják elviselni.

Segítjük a gyermekbarátságok kialakulását. A konfliktushelyzetek megoldását mindaddig a gyermekekre bízuk, amíg az épségüket nem veszélyezteti.

A közösségi érzések alakulásában nagy szerepük van *hagyományainknak, ünnepeinknek*. Az ünnepek előkészítésében a gyermekek is részt vesznek fejlettségüknek megfelelő szinten.

A **„Boldogságóra program”** kiemelt küldetése optimista, magabiztos és kitartó óvodások nevelése, akik megoldandó feladatként kezelik a mindennapi kihívásokat, észreveszik az élet szépségeit, az örömteli pillanatokat és boldog, határozott, pozitív énképpel rendelkező felnőtté válnak.

A teljes Boldogságóra program 10 egymásra épülő témából áll, amelyek fokról fokra ismertetik meg a boldogság különböző összetevőit, feltételeit.

1. A hála gyakorlása
2. Az optimizmus gyakorlása
3. Társas kapcsolatok ápolása
4. Boldogító jócselekedetek
5. Célok kitűzése és elérése
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömök élvezete
8. A megbocsátás gyakorlása
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

Szervezési elvek, keretek:

- A programoktól, tevékenységektől függően egyéni, mikro csoportos és csoportos szervezeti formák alkalmazása.
- A közös élmények, szokások és hagyományok szervezésénél figyelembe vesszük a gyermekek egyéni fejlettségét és életkori sajátosságait.
- A különböző szociokulturális környezetből érkező gyermekeknél és a sajátos nevelési igényű gyermekeknél a fejlődésüket leginkább elősegítő egyéni bánásmód előtérbe helyezése.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Szívesen, örömmel járnak óvodába, jól érzik magukat a közösségben.
- Kiegyensúlyozott, vidám érzelmi állapot jellemezi őket.
- A szokás-szabályrendszert alkalmazzák, betartják, kialakult szabálytudattal rendelkeznek.
- Pozitív erkölcsi, szociális érzékenységük kialakult.
- Az udvariassági szokásokat, a helyes viselkedés szabályait ismerik, alkalmazzák.
- Társaikkal nyitottak az együttes élményekre, tevékenységekre, bekapcsolódnak, irányítanak.
- A közös tevékenységek során aktívak, kezdeményezők, kitartóak. Örülnek a közösen elért sikereknek.
- Megfelelő ismerettel rendelkeznek szűkebb és tágabb környezetéről, kulturális értékekről.
- Hazaszeretet, szülőföldhöz, családhoz való kötődés jellemezi őket.
- Tevékenységhez kötődő együttműködési formákra képesek, kiterjedt kapcsolataik vannak.
- Reális énképpel, egészséges önbizalommal rendelkeznek.
- Konfliktusok kezelésére, megoldására képesek.
- Társaikkal, felnőttekkel szemben segítőkészek, elfogadók, érdeklődők, tisztelettudók, toleránsak.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél egyéni fejlődési ütemük figyelembe vételével érvényesülnek a fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére.

5.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

„Jót, s jól, ebben áll a nagy titok...”
/Kazinczy: A nagy titok/

Célunk:

Az anyanyelvi és kommunikációs képességek kibontakoztatása során minden gyermek biológiai, fiziológiai adottságának megfelelően, saját ütemben, saját képességeihez mérten folyamatosan fejlődjön, érjen, az iskolakezdéshez alkalmassá váljon.

Feladataink:

- Beszélő környezet biztosítása helyes mintaadással.
- A gyermeki beszédkedv, kifejező képesség fejlesztése, szóincs bővítése.
- A kommunikáció különböző formáinak alakítása.
- Különböző tevékenységekben és élethelyzetekben sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés biztosítása.
- Tervszerű egyéni képességfejlesztés.
- A gyermek kíváncsiságára, megismerési vágyára, valamint meglévő tapasztalataira, ismereteire, élményeire építve kognitív képességek fejlesztése.
- Irányított tevékenység közben, ismétlési lehetőségek spontán helyzetekben való kihasználásával, kreatív képességek kibontakoztatása.
- Prevenció, tehetséggondozás.

Alapelvek:

- Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében jelen van.
- Az óvoda gyermek tanulása belső késztetésen alapul.
- Az óvoda gyermek gondolkodása cselekvő, szemléletes.
- A játék az a szintér, ahol legeredményesebben és legváltozatosabban éli meg a gyermek a verbális-motoros és szociális tanulást.
- A gyermek tanulását a játékok, tevékenységek során:
 - a kíváncsiság
 - a megismerési vágy
 - az utánpótlási kedv
 - a sikerélménye motiválja.
- Komplexitás és differenciálás.

- A tanulás a gyermek részéről játék, az óvodapedagógus részéről tudatos, tervszerű tevékenység.
- Nevelőmunkánkra a spontán és szervezett megismerés kölcsönhatása, a gondolkodás fejlődésének egysége, a projekt szemléletű ismeretfeldolgozás jellemző.
- Az óvodapedagógus pozitív értékeléssel segítse a gyermek személyiségének kibontakozását.

Tartalom:

- **Képesség fejlesztés:**
 - **kognitív képesség**
 - érzékelés- észlelés
 - figyelem
 - emlékezet
 - gondolkodás
 - képzelet (kreativitás)
 - **anyanyelvi képesség**
 - verbális kommunikáció
 - non-verbális kommunikáció
 - **szocializációs képesség**
 - önismeret,énkép, önérvényesítés
 - társas kapcsolatok
 - érzelmek, akaratí megnyilvánulások
 - **motorikus képesség**
 - nagymozgások
 - finommozgások
- **Tehetséggondozás:**
 - drámapedagógia

Szervezési elvek, keretek:

A nevelési helyzetekből adódó lehetőségek kihasználása az egész nap folyamán.

A tanulás lehetséges formái:

- Az utánzásos, minta- és modell követéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása).
- Spontán játékos tapasztalatszerzés.
- Tevékenységekben megvalósuló tanulás
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés.
- A gyakorlati probléma- és feladat megoldás, kreatív gondolkodás, fejlesztés.

Ajánlott módszerek:

- Differenciált, egyéni képességek egyéni ütemű fejlesztése.
- Újszerű tanulási módok (kompetencia, kooperativitás, párhuzamos tevékenységszervezés)
- Növekvő időtartamú (5 – 35 perces) mikro-csoportos foglalkozások tervezése, szervezése.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Szívesen kommunikálnak, képesek a kapcsolatteremtésre
- Közlésvágyukat késleltetni képesek, meghallgatnak másokat, kiváráják, amíg sorra kerülnek.
- Metakommunikációs jelzéseket megértik, s adekvátan használják
- Elbeszéléseik folyamatosak, rendelkeznek beszédfigyelemmel, fegyelemmel.
- Be tudnak kapcsolódni adott témakörben beszélgetésbe.
- Gondolataikat, érzelmeiket mások számára érthető formában, megfelelő hangerővel, hangsúllyal és tempóval tudják kifejezni, a szituációnak megfelelően
- Aktív és passzív szókincsük gazdag és árnyalt, képesek kifejezni önmagukat
- Egyszerű és összetett mondatokat használnak, miközben törekednek a nyelvtani egyeztetésre, beszédükben minden szófajta és mondatfajta megjelenik
- Értik és használják a névmásokat, névutókat, jelen – múlt - jövő időt
- Érdeklődéssel vesznek részt a különböző tevékenységekben.

- A környező világ jelenségeit valóságként észlelik, a jelenségeket globálisan szemlélik.
- Képesek hosszabb idejű figyelem-összpontosításra.
- Észrevesznek egyszerűbb összefüggéseket.
- Felismerik a problémahelyzeteket, s törekednek megoldásukra.
- Képzeleti működésük közeledik a valósághoz.
- Ismereteiket tudják alkalmazni a gyakorlatban is.
- Működik emlékezetük.
- Életkoruknak megfelelő érzékeléssel, észleléssel, alkotóképességgel, kreativitással képzelettel, logikai képességekkel rendelkeznek.
- Ellenőrzik saját tevékenységüket, segítséggel észreveszik hibákat, és törekednek az önértékelésre.
- A cselekvő szemléletes és szemléletes képszerű gondolkodásuk mellett felfedezhető az elemi, fogalmi gondolkodás.
- Aktívan részt vesznek a különböző óvodai tevékenységekben és képesek azokban elmélyülni, alapvető ismereteik vannak közvetlen környezetről, képes figyelmüket szándékosan és tartósan irányítani, növelni, megosztani, felismerik az ok – okozati összefüggéseket .
- Kialakult életkor specifikus beszédértésük beszédfigyelmük, testséma ismeretük, finom motorikus, laterális térészlelő képességük, téri tájékozottságuk, térbeli mozgásfejllettségük, rendelkeznek probléma felismerő és megoldó képességgel.
- Lelkileg egészségesek, nyitottak, érdeklődők, készek az iskolába lépésre, a tanuláshoz szükséges képességeik folyamatosan fejlődnek, egyre több szabályhoz tudnak alkalmazkodni a feladatok megértésében, egyre eredményesebb végzésében.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni képességeiknek megfelelő fejlettségi szintre jutnak, speciális szakemberek bevonásával. A gyermekek egyéni fejlettségéhez, igényeikhez, szükségleteikhez, érési tempójukhoz igazodó, a gyermeki szabadságot tiszteletben tartó, differenciált személyiségfejlesztéssel, öndifferenciálás fejlődésének elősegítésével, a hátrány- kompenzálás és tehetséggondozás, a tanuláshoz szükséges képességek és részképességek megalapozásával, a játékban és szervezett tevékenységekbe egyaránt.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél a saját fejlődési ütemük figyelembe vételével érvényesülnek a fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére.

6. Az óvodai élet megszervezésének elvei

Cél:

Érzelmi biztonságot nyújtó, a gyermekek nyugodt, kiegyensúlyozott fejlődéséhez szükséges feltételek megteremtése, alkalmazkodva az egyéni fejlettséghez, biológiai ritmushoz.

Feladat:

- Átgondolt napirend, hetirend kialakítása.
- Megfelelő személyi és tárgyi feltételek biztosítása.

Alapelvek:

- A pedagógus az egész napos tevékenysége során teljes személyiséggel nevel.
- A napirendet és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.
- A napirend hozzájárul a gyermek szociális, mentális és szomatikus fejlődéséhez.
- Heti rendünket a párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek szervezésével valósítjuk meg.
- A játék kitüntetett szerepének szem előtt tartása.
- Az egész nap folyamán lehetőség szerint érvényesül a rugalmasság, folyamatosság.
- A mindennapokban a rendszeres edzés, mozgás lehetősége biztosított.
- Jusson elegendő idő a testi szükségletek, esztétikus, higiénikus gondozási feladatok elvégzésére.

Személyi feltételek:

- A gyermekcsoportban a nevelőmunkát az óvodapedagógus végzi.
- Az óvodában dolgozó felnőttek viselkedése legyen modell a gyermekek számára.
- Az óvodapedagógus és az óvoda működését segítő személyzet együttesen járuljon hozzá az óvodai nevelés eredményességéhez.
- Az integrált csoportban dolgozók értékrendje olyan morális és érzelmi normákat kell, hogy képviseljen, amely követendő példa a gyermekközösség és a felnőttek számára. . A munkáját a gyermekek sérüléseinek megfelelően vesszük igénybe. (fejlesztő pedagógus, logopédus, pszichológus)

Tárgyi feltételek:

A tárgyi feltételek biztosításának alapja az Óvodai nevelés országos alapprogramját és az Eszköznormát vesszük figyelembe.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében a **tárgyi feltételeket** mindig a sérülés specifikuma határozza meg.

A csoportszervezési formák.

Heterogén (vegyes) csoportokban történik a nevelés.

A csoportkialakítás szempontjai:

- A gyermekek érdeke.
- A szülők kérése.
- Az óvónők nevelési elképzelései.
- Speciális célok (sajátos nevelési igényű gyermekek)
- Objektív körülmények.
- Törvényi előírás a csoportlétszám meghatározásáról.
- Nevelési program megvalósíthatósága.

A napirend kialakításának elvei

- Minden csoportban az óvónői párok dolgozzák ki a gyermekek számára legideálisabb napirendet.
- A napirend tegye lehetővé a szabad levegőn való hosszú idejű tartózkodást, a szokásrend kialakítását, a gyermeki tevékenységek szabad kibontakozását.
- Érvényesüljön a folyamatosság, rugalmasság, rendszeresség, az állandóan és ciklikusan megjelenő tevékenységek, ami a kiegyensúlyozott, nyugodt óvodai életet biztosítja.
- Rendszeresen végzett tevékenységek: étkezés, szabad levegőn tartózkodás, játéktevékenység időpontja, pihenés.
- Legyen elegendő idő a gyermek alapvető szükségleteire, gondozására.
- A szervezett frontális mozgás időtartama jelenjen meg.
- A napirend változtatható, módosítható az évszakok változásaival, vagy ha a gyermeki tevékenység fejlődése ezt indokolja.

A hetirend kialakításának elvei:

- A hetirend kialakítása az egy csoportban dolgozó óvónői párok közös feladata.
- A napirendhez hasonlóan biztosítsa a folyamatosságot, rugalmasságot, a nyugalmat.
- A beszoktatás idejére lazább, alkalmazkodóbb legyen a hetirend.
- Jusson elegendő idő a gyermeki kezdeményezések, ötletek, javaslatok meghallgatására, megvitatására, kipróbálására.
- A hetirendben biztosítani kell a naponkénti rendszeres mozgást.
- Legyen lehetőség a választható műveltségtartalmakat integráló tevékenységek gyakorlására szituációtól függően.
- A műveltségi tevékenységek széles skálája érvényesüljön a nap bármely szakában egész héten a szabad, alkotó tevékenység feltételeinek biztosításával.
- A nagyobbak számára a kötelezően választható tevékenységek váljanak egyre hangsúlyosabbá.
- Az iskola előtt álló nagycsoportosok felkészítésének feladatai kellő hangsúlyt kapjanak.
- Csoportközi tevékenységek szervezése a nagycsoportosok számára havonta legalább egy alkalommal:
 - mozgásos szabályjátékok
 - ének-zene-tánc tevékenységek
- Az anyanyelvi nevelés komplex, egész napot átható tevékenység.

7. Az óvoda kapcsolattartási rendszere

Cél:

Sikeres óvodai nevelésünk érdekében jó partneri kapcsolatok kialakítása, ápolása.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása, törekvés a külhoni magyar óvodákkal való kapcsolatépítésre és - lehetőség szerint - szakmai kapcsolat fenntartása.

Feladat:

- A hatékony együttműködés legmegfelelőbb formáinak megválasztása, működtetése.

Kivel	A kapcsolattartás lehetséges formái	Kapcsolattartó személy
Család	- Beiratkozás - Befogadás - Napi kapcsolattartás - Összevont és csoport szülői értekezletek - Egyéni beszélgetések, fogadóórák - Családlátogatások a szülő igénye alapján - Nyitott óvoda - Szülői munkaközösség - Munkadélutánok, játszóházak, közös kirándulások	- Intézményvezető - Általános helyettesek - Tagóvoda vezetők - Csoportos óvónők
Kazincbarcikai Összevont Óvodák tagóvodái	- Óvodatanács - Írásos küldemények (posta) - Munkaközösségek	- Intézményvezető - Általános helyettesek - Óvodatitkár - Munkaközösség vezetők
Más települések óvodái	- Közös továbbképzések, - Előadások, - Közös rendezvények.	- Intézményvezető - Általános helyettesek
Iskolák	- Közös szakmai programok - Szülői értekezlet - A volt óvodások meglátogatása - Iskolakórstoló - Közös rendezvények	- Intézményvezető - Általános helyettesek - Tagóvoda vezetők

Kivel	A kapcsolattartás lehetséges formái	Kapcsolattartó személy
Pedagógiai Szakszolgáltató Központ	- Munkaközösség - Továbbképzések - Óvodai fejlesztés - Vizsgálatok - Óvodapszichológus	- Intézményvezető - Általános helyettesek - Tagóvoda vezetők
Pedagógiai Szakmai Szakszolgálati, Közművelődési és Sportintézet Miskolc	- Továbbképzések - Vizsgálatok	- Intézményvezető - Általános helyettesek - Tagóvoda vezetők
A környezeti nevelést segítő speciális szakmai szervezetek - Kazincbarcikai Regionális Oktatóközpont, - Aggteleki Nemzeti Park, - Tiszta Forrás Egyesület, - Kazincbarcikai természetbarát és környezetvédő óvónők munkaközössége,	- Továbbképzések, - Környezeti jeles napokhoz kapcsolódó rendezvények.	- Intézményvezető - Általános helyettesek - Tagóvoda vezetők
Barcika Art Kft.	- Rendezvényeken való részvétel - Konzultáció - Rendezvények közös szervezése - A sportlétesítmények által kínált lehetőségek igénybevétele, szervezet sportrendezvényeken való részvétel.	- Intézményvezető - Általános helyettesek - Tagóvoda vezetők - Kultúrfelelős - Sportfelelős
B. A. Z. megyei Kormányhivatal Kazincbarcikai Járási Hivatal Gyámhivatala	Jelzőrendszer	- Intézményvezető - Általános helyettesek - Tagóvoda vezetők - Gyermekevédelmi felelős
Szociális Szolgáltató Központ (bölcsődék, Gyermekjóléti Szolgálat, Családsegítő)	- Eseti megbeszélések - Konferencia - jelzőrendszer	- Intézményvezető - Általános helyettesek - Tagóvoda vezetők - Gyermekevédelmi felelős

Kivel	A kapcsolattartás lehetséges formái	Kapcsolattartó személy
Egészségügyi szervezetekkel • Védőnő • Gyermekorvos • Fogorvos • Megyei Kórház	• Évenkénti orvosi, egészségügyi vizsgálat minden csoportban, • Tanköteles gyermekek részére iskola alkalmassági vizsgálat, • Évenkénti fogászati szűrés nagycsoportosainknak, • Hallásvizsgálat évente a tanköteles gyermekeknek, • Alkalmankénti esetmegbeszélés, • Tájékoztató előadások a szülőknek.	• Intézményvezető • Általános helyettesek • Tagóvoda vezetők
Nemzeti Fejlesztési Minisztérium, Közlekedés Tudományi Intézet Nonprofit Kft.	• Szakmai támogatás • Közlekedésre nevelés megvalósításához eszköztár és módszertani anyag	• Intézményvezető • Vezető helyettesek • Tagóvoda vezetők
Felsőfokú pedagógiai képző intézmények	• Szakmai gyakorlati képzés • Államvizsgáztatás	• Intézményvezető • Általános helyettesek • Tagóvoda vezetők
Egyházak	• Hitoktatás	• Intézményvezető • Tagóvoda vezetők

8. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

8.1. Játék

*„...és a játék út a gyermek számára annak a világnak megismeréséhez,
melyben élni fognak, amelyet megváltoztatni hivatottak.”*

/M. Gorkij/

Célunk:

Olyan boldog gyermekkor megteremtése, ahol a cselekvések gyakori átélésével a gyermekek egyéni vágyai, ötletei kibontakozhatnak, komplex módon fejlődnek.

Feladataink:

- Alapvető feltételek biztosítása: légkör- hely- idő- eszköz- tapasztalatszerzés
- Szabad, elmélyült, önkéntes, spontán játék lehetőségének biztosítása
- A játéktevékenységeken keresztül a külvilág elemeinek megismertetése
- A gyermek egyéni elképzeléseinek támogatása
- Játéktémák bővítése

Alapelvek:

- A játék az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze, ugyanakkor a gyermek legfőbb, legfejlesztőbb tevékenysége és egyben pszichikus szükségleteinek színtere is.
- Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesítése
- Az óvodapedagógus magatartásában érvényesüljön a modellnyújtó szerep
- Jelenléte ,tudatos, támogató, biztonságot adó, megengedő

Tartalom:

A játék fajtái sokszínűek, egymástól nem elkülöníthetők- egységet alkotnak, egymásra épülnek, állandó fejlődésben vannak.

Figyelembe vesszük, hogyan tükröződik a környezet a játékban és milyen játékformák, játéktípusok segítik leginkább a környezeti nevelést és néphagyomány ápolást.

A játék fajtái:

- Gyakorló játék:
Ismétléses cselekvések közben anyagok, eszközök megismerése
- Szerepjátékok:
Egyszerű szabálykövetések, jellegzetes cselekvések, műveletek utánzása, a gyermek önkifejezésének legtipikusabb formája
- Dramatizálás, bábozás:
Empátiát segítő magatartásformák erősítése, a pozitív szokáselemek tükröződése a cselekedetekben
- Szabályjáték:
Fejleszti a szabályok pontos betartására való törekvést
- Építő, konstruáló, barkácsoló játék
Legegyszerűbb formája az építőjáték, amely a gyakorlójátékból fejlődik ki, legjellemzőbb fajtája a gyermeki barkácsolás. Természetes anyagok sokféleségének biztosításával segítjük e játékfajta fejlődését.

Játékformák, játéktípusok a környezeti nevelés folyamatában, szolgálatában

Kötetlen formában: a játékszituáció valamely területéről kiindulva pl: piacos játék

Óvodapedagógus által felkínált, szervezett formában, egyes részfeladatok játékos megoldása

Fajtái

Érzékelési- észlelési játékok

/ Az” én-kép”, testséma, környezet tárgyai, élővilágának tulajdonságainak megismerésére/.

Szituációs, szimulációs játék

Különböző élethelyzeteket élhetnek meg. Lehetőség nyílik a különböző szerepek megismerésére, emberi kapcsolatok megjelenítésére.

Memóriajátékok

Az emlékezetben tartás társas technikáját és logikus gondolkodást fejleszti pl: barchoba játék.

Imaginációs játék

Szorosan kapcsolódik a memóriajátékhoz. A képzeletet hívja segítségül.

A természet felfedezését szolgáló vizsgáló játékok, kísérletezgetések.

Népi játékok

A népi játékok rangos helyet foglalnak el a játéktevékenységek rendszerében. Egyaránt kötődnek a mozgásos, -szerep, -dramatikus, -konstruáló, alkotó játékokhoz.

A játék az emberi lét az élet egyik legősibb és legegységesebb formája.

Szervezési elvek, keretek:

- Folyamatos, rugalmas napirenddel biztosítani tudjuk, hogy a nap során a legtöbb időt a játék töltse ki.
- A játék során a spontán játék kerüljön túlsúlyba.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Kialakult játéktudatuk.
- Képesek élményeiket, érzelmeiket kifejezni a játékban.
- A társaikkal együtt játszanak.
- Játékuk elmélyült, egyes játéktémát több napon keresztül is képesek folytatni.
- Képesek önállóan a játék előzetes, közös tervezésére, a szerepek kiválasztására, elosztására, a játékszerek és eszközök megválasztására, a szabályok betartására, a használt játékok helyre rakására.
- A játszócsoportok tagjai között tartós és szoros kapcsolat alakul ki.
- A játék során kommunikációjuk kulturált, kifejező és érthető.
- Képesek saját maguk eszközt készíteni a játéktevékenységekhez.

- Megtanulják játéuk közben konfliktusaikat intelligensen kezelni, társas kapcsolataikban megjelennek az óvoda által preferált viselkedési normák.
- Alkotó gondolkodás, kreativitás mutatkozik játéukban.
- Tudnak irányítani, társaikkal együttműködni, vállalják a számukra kedvezőtlenebb szerepeket is.
- Képesek ismert mesék bábozására, dramatizálására. Az ehhez szükséges eszközöket különféle anyagokból képesek az óvodapedagógus segítségével elkészíteni.
- Konstruáló és építő játékelemekből önállóan bonyolultabb alkotásokat hoznak létre, képesek a különböző eszközök kombinált alkalmazására.
- Elfogadják társaik elgondolásait, logikáját, alkalmazkodnak egymáshoz és a játék szabályaihoz.
- Bonyolultabb szabályjátékokat is játszanak, azok szabályait betartják és erre figyelmeztetik is egymást, képesek az egészséges versenyszellem szülte siker és kudarc elviselésére.
- Képesé válnak a szabadon választható párhuzamos tevékenységek során, közös élmények után tapasztalataikat egyéni képességeik szerint saját készítésű képességfejlesztő játékokon keresztül is feldolgozni, elmélyíteni.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél a saját fejlődési ütemük figyelembe vételével érvényesülnek a fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére.

8.2. Műveltségi területek

8.2.1. Verselés, mesélés

*„Mint fő csodáját az emberi észnek, áldom a beszédet ...
mert ez lett eszköze minden egyébnek.”*

Hebbel

Célunk:

A gyermekek érzelmeire hatva magasszintű irodalmi élmény nyújtásával az irodalom iránti érdeklődés felkeltése.

Feladataink:

- Az irodalmi alkotásokhoz, a könyvhöz fűződő érzelmi viszony megalapozása
- A magyaros gondolkodásmód, színes nyelvi sajátosságainak megalapozása .
- Nyugodt légkör biztosítása a mindennapos mondókázásra, verselésre, mesélésre.
- A nyelv szépségének, kifejező erejének felfedeztetése. A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése az irodalom eszközeivel.
- Szókincs bővítés
- Értelmi képességek fejlesztése: különösen emlékezet, képzelet
- Családok meggyőzése az élő mese fontosságáról.
- Irodalmi élmény biztosítása mellett adjunk lehetőséget a bábozás, dramatizálás, önkifejezés megvalósításának.
- A megfigyelt eseményekhez, jelenségekhez kapcsolódó irodalmi alkotások bemutatásával a természetélmény érzelmi hatásának elmélyítése

Alapelvek:

- A gyermek nevelésének elengedhetetlen eszköze a népköltészet: népi mondókák, játékos szövegek, népmesék.
- Az irodalmi művek segítenek a természet megbecsüléséhez elengedhetetlen érzelmi alapok kialakulásához, közvetlenül hozzájárulva az óvodások környezeti neveléséhez, környezetbarát, természetszerető felnőtté válásához.

Tartalom:

Az anyag kiválasztás szempontjai.

A kiválasztott irodalmi anyag jelentős részét a népköltészet alkotásai adják. Emellett más népek népmeséivel, valamint klasszikus, illetve kortárs íróink, költőink elbeszéléseivel, meséivel, verseivel is megismertetjük gyermekeinket érdeklődésüknek, fejlettségüknek megfelelően.

Sokoldalú tartalmi és feladatbeli összefüggés az anyanyelvi-, irodalmi nevelés, a környezet megismerésére nevelés és az ünnepek köré csoportosítható, az óvodába is bevihető népszokások között.

A mesék művészi értékűek, a gyermekek fejlettségének, illetve az óvónő egyéniségének megfelelőek legyenek. o Népi, klasszikus és kortárs irodalmi művek, melyek a természeti és társadalmi környezetről szólnak, megvalósítva a gyermekek esztétikai-értelmi-érzelmi-erkölcsi fejlődését és fejlesztését.

Igényes irodalmi anyag,- a magyar népköltészet, a népi, dajkai hagyományok alapján.

A magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi.

Feleljen meg az óvodás gyermekek szemléletmódjának és világképének.

Mese

Kisebbeknek:

- állatokról, növényekről szóló meséket,
- láncmeséket,
- hozzájuk hasonló kisgyermekek életéről, szüleik hétköznapijairól szóló történeteket, mesék.

Nagyobbaknak:

- kezdetben egyszerűbb, majd bonyolultabb tündérmesék
- verses mesék,
- tréfás mesék,
- folytatásos mesék, történetek.

Vers

Kisebbsnek:

- egyszerű mondókák:
 - ujj kiszámoló
 - hívogató
 - állathang utánzó stb.
- rövid versek a természetről, állatokról

Nagyobbaknak:

- hosszabb mondókák,
- változatos kiszámolók, nyelvtörők,
- több versszakos versek természetről, családról, gyerekekről, ünnepekről,
- humoros versek, mondókák, kiszámolók,
- találós kérdések, felelgetők, csúfolók, szólások.

Bábozás, dramatikus játék

Olyan feltételeket biztosítunk /esztétikus eszközök, megfelelő hely, körülmények, élmények/, hogy a gyermek szívesen nyúljon a bábokhoz, a dramatizálás eszközeihez. Ezeket közösen is készíthetjük a gyermekekkel.

Nagyon fontosak az óvónői báb- illetve, gyermekszínházi előadások.

Szervezési elvek, keretek:

- Minden lehetőséget felhasználunk az irodalmi élmények átadására, feldolgozására.
- Mindennapos mese lehetőségének biztosítása (délutáni pihenőidő előtt is).
- Az élményszerű mesefeldolgozást az óvónő elősegíti a tevékenységek tudatos megszervezésével- a komplexitás megvalósításával.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Kialakul mesetudatuk.
- Örömmel fogadják be az irodalmi élményeket. igényük a mindennapi mesélés, verselés.
- Tudnak tiszta kiejtéssel, természetes hanghordozással, ritmust érzékeltetve, emlékezetből felidézni néhány mondókát, verset, mesét, történet cselekményének mozzanatait.
- Szívesen nézegetnek verses mesés könyveket.
- Várják a meshallgatást, ismernek magyar népköltészeti, klasszikus és gyermekirodalmi alkotásokat.

- Igénylik az irodalmi élmények változatos forrásait.
- Vannak kedvenc képeskönyveik, meséik, értékelik, tisztelik a könyvet.
- Ismert mesék lényeges mozzanatait ki tudják emelni, időrendben fel tudják idézni, "újra-alkotni".
- Képesek megkezdett történetet befejezni, kitalálni saját történetet, mesét, használják a népmesék kifejezéseit, színes nyelvi sajátosságait.
- Szívesen báboznak, dramatizálnak, kezdeményeznek mesélést, bábozást, dramatizálást, melyek során kihasználják az önkifejezés lehetőségeit.
- Az irodalmi élményeket vizuális módom is feldolgozzák, kreatív ötleteik megjelennek saját készítésű díszletek, bábok, játékeszközök alkotása során, melyeket tevékenységeikben felhasználnak.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél a saját fejlődési ütemük figyelembe vételével érvényesülnek a fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére.

8.2.2 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

*„Sokszor egyetlen élmény egész életre
megnyitja a fiatal lelket a zenének.
Ezt az élményt nem lehet a véletlenre bízni.”
/Kodály Zoltán/*

Célunk:

- Érzelmeken keresztül felkelteni a gyermekek zenei érdeklődését, formálni zenei ízlésüket. Életkoruknak megfelelő környezetben, örömmel, lehetőleg tisztán énekeljenek, felszabadultan játszanak.
- A népi kultúra iránti érdeklődés felkeltésével a nemzeti identitás tudatuk erősítése, a 3-7 éves gyermekek mozgás és tánc kultúrájának alapozása.

Feladat:

- Megfelelő hely, idő, eszköz biztosítása a zenei tevékenységekhez.
- A szín, tér, forma helyes arányainak megjelenítése a dalos játékokban.
- A térformákkal, irányváltozásokkal, a párkotással a matematikai fogalmak kialakulásának segítése.
- A mondókák, énekes játékok gyakorlásával, ismétlésével a helyes artikuláció, a jó beszédritmus, a nyelvi kifejezőerő fejlesztése, az aktív szókincs bővítése.
- A játéktevékenységek eszközanyagának biztosításával vagy közös elkészítésével, a téma kívánt mederbe terelésével, a hangulati feltételek megteremtésével segítjük a kezdeményezések, élmény nyújtások feltételeit.
- A népi játékok, bizonyos néphagyományok felelevenítésével az „ősi zenei anyanyelv” kiaknázása.

Alapelvek:

- Az óvodapedagógus mintaadó személyisége a zenei nevelés alapja.
- Az éneklés, zenélés váljon a mindennapi tevékenységek részévé.
- Kapcsolódjon a természeti és társadalmi környezet minden formájához, annak megfigyeléseihez.
- Az igényesség, a gyermek életkora, fejlettségi szintje határozza meg a dalok kiválasztását.
- Változatosmódszerek alkalmazását.
- Játékosság, komplexitás.

- Fontos az otthoni zenei élmények figyelemmel kísérése, a szülők tájékoztatása az életkornak megfelelő zenei anyagokról.

Tartalom:

- Programunk Kodály Zoltán és Forrai Katalin által teremtett hagyományokra építi a zenei nevelést.
- A néphagyomány gazdag gyermek és népdalkincséből válogatunk, amelyek őrzik a magyar nép szokásait, hagyományos mozgáskultúráját.
- A dalanyagok kiválasztásánál eredeti gyűjtéseket is használunk pl: Kerényi György.
- Kisebb szerepet kapnak a válogatott kortárs művészeti alkotások és más népek gyermekdalai.
- A dalokat az óvoda arculatához igazodva a környezetünk megismeréséhez, megszerettetéséhez, népszokásokhoz, tánchoz válogatjuk. Hangterjedelem 3-5, 3-6 hang, pentaton jellegű, dúr hexachord.
- A kialakult játéktevékenységek és évszakok hangulatához, spontán helyzetek témájához, választjuk a zenehallgatási anyagot. További szempont, hogy művészi értékű legyen, akár komponált vagy népi gyűjtés. Az óvónő által előadott élő zene élményét hangsúlyozzuk.
- Fokozott figyelmet fordítunk a népi játékok, hagyományok, naptári jeles napok e korosztálynak megfelelő eseményeinek, témáinak megismertetésére.
-Egyszerű ütem és ritmushangszerek készítése természetes anyagokból népi játékokhoz. Azok rendszeres használata.

A zenei képességfejlesztés tartalma

Éneklési készség:

- Tiszta éneklés elősegítése. Szép, érthető kiejtés. A gyermek hangjának ápolása.

Ritmuserzők fejlesztés:

- Egyenletes lüktetés, dalok, mondókák ritmusának megéreztetése.
- Egyenletes lüktetés, ritmus összehasonlítása, összekapcsolása /tempóérzők/.
- Ismerkedés népi hangszerekkel: citera, furulya, ritmushangszerekkel: különböző anyagokból készült csörgők, dobok, kolomp, láncosbot, bot, kereplő stb, gyermek ütőhangszerekkel: dob, cintányér, háromszög.

Zenei hallásfejlesztés:

- Halk-hangos, magas-mély, közti különbségek.

- A fogalompárok tempóváltással való összekapcsolása.
- Belső hallás fejlesztés: dallambújtatás, visszhangjáték.
- Hangszínek: A környezet hangjai, természet hangjai, állathangok, kellemes - kellemetlen hangok stb.

Zenei formaérzék:

- Motívumhangsúly kiemelése, ritmusmotívum, dallammotívum.

Zenei alkotókészség:

- Önkifejezés, improvizálás mozgásokkal, ritmusokkal, dallammal, zörejekkel.
- Az óvónő kreatív modellkövetésre alkalmas zenei megnyilvánulásai elsődlegesek.

Mozgáskultúra:

- Tér, formaérzék fejlesztés együttes mozgással /kör, csiga,- kígyó- hullámvonal, bújások, vonulások, sorgyarapodók és fogyók, szerepcsere, párválasztás, guggolás, forgás, kibefordulás stb./
- A kisiskolások táncát előkészítő egyszerű tánclépések: előre hátra záró lépések /csárdás/ koppantás, forgás.

Szervezési elvek, keretek:

- A környezeti témákra épülő napi tevékenységekbe integrálódnak a zenei nevelés feladatai.
- A zenei nevelés szervezeti formája kötött és kötetlen jellegű.
- Dalosjátékokat kezdeményezhet: -gyermek, -óvónő, de kötött jellegű énekes játékot is szervezzen az óvónő.
- A zenei képességfejlesztés mikrocsoportos formában kötetlen jelleggel szerveződjön.
- A tevékenységet kísért éneklés kötetlen, spontán jellegű.
- Alkalmanként ünnepek kapcsán rövid műsor gazdagítja zenei élményüket.
- 5-6 évesek számára csoportközi tevékenység biztosítása /zenés, táncos csoport/

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Éneklés, mondókázás, zenélés során pozitív érzelmi viszony alakul ki a közös zenei tevékenységek iránt.
- Egyéni képességeiknek megfelelően tisztán, szép szövegkiejtéssel tudnak mondókákat, dalokat hangoztatni, énekelni.
- Önállóan kezdeményeznek dalokat, mondókákat, dalosjátékokat.

- Természetes járásnak megfelelő tempóban énekelnek, mondókáznak egyénileg és csoportosan is.
- Tisztán énekelnek vissza változatos dallammotívumokat és pontosan tapsolnak vissza szöveges ritmusmotívumokat.
- Jól ismert dalokat, mondókákat felismernek dallamáról, ritmusáról.
- Tudnak dallammotívumokat elbújtatni, jelre hangosan és magukban énekelni.
- A természet és környezet hangjait felismerik és megkülönböztetik a hangszínek finom eltéréseit (zörej- és beszédhangok).
- Ismernek néhány hangszert, ismerik megszólaltatásuk módját és felismerik azok hangját.
- Megkülönböztetik az egyenleteslűktetést a dal ritmusától és kifejezik cselekvéssel, énekkel, mozgással és szavakba foglalva.
- Ritmushangszereket használva lűktetést, ritmust, motívumhangsúlyt kiemelve képesek dalok, mondókák kíséretére, ritmus zenekar alakítására.
- Megérzik a zenei motívum hosszát és azt mozgással térben szemléltetik.
- Képesek körbejárni, térformákat alakítani kézfogással, szép testtartással. Egyszerű táncos és egyensúlyváltást kívánó mozgásokat esztétikusan megformálni, örömmel végezni.
- A zenei nevelés során kialakul zenei kreativitásuk, improvizatív készségük, mely dallamrögtönzésben-; dalokhoz, negyed szünet érzékeltetéséhez játékos mozdulatok, játék nélküli dalokhoz egyszerű játékok kitalálásában nyilvánul meg.
- Figyelmesen hallgatják a bemutatott élő zenét, a népdalokat, más népek dalait, a műzenei szemelvényeket.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél a saját fejlődési ütemük figyelembe vételével érvényesülnek a fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére.

8.2.3. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Cél:

A gyermekek élmény és fantáziavilágának képi, téri szabad önkifejezése. A gyermekek tér-forma-szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

Feladatok:

- A mindennapok folyamán megfelelő alkalom, idő, hely eszköztár biztosítása az érdeklődés felkeltéséhez, az önkifejezés lehetőségeihez spontán és szervezett formában is.
- Rajzolás, mintázás, kézimunka területein egyaránt különböző anyagok megismertetése, eszközhasználat és technikák bemutatása, gyakorlási lehetőség biztosítása.
- Alkotás során sikerélményhez juttatás.
- Az önkifejezés cselekvésformái önkéntes, örömteli, szívesen végzett foglalatosságok legyenek – belülről fakadóak.
- A gyermekek alkotó gondolkodásának segítése, az önálló, céltudatos munka, felfedezés örömeinek megéreztetése.
- Képi gondolkodásuk, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük fejlesztése.
- A gyermekek formai, térbeli és szín képzeiteinek fejlesztése, komponáló képességük, kreativitásuk alakítása.
- A gyermeki alkotások bemutatása, tehetségek bátorítása.

Alapelvek:

- Felfedeztetjük a gyermekekkel, hogy a világon minden ábrázolható, megjeleníthető.
- Megmutatjuk, megéreztetjük a szépet a természetben, a társadalmi életben és a művészetben egyaránt.
- A tevékenységeket a teremben és szabadban egyaránt szervezünk.
- A gyermekek által készített tárgyak a közös játékban, egyéni foglalkozások alkalmával szerepet kapnak.
- A csodálkozás, felfedezés öröme átéljük a gyermekekkel.
- Felhasználjuk az élményeket a mese, zene, természet adta indítást és a gyermeki fantáziavilág gazdagságát.
- A munka értékelése önbizalomépítő, tapintatos. A kész mű megfelelő helyet kap a csoportban vagy a gyermekek eszköztárában.

- A szabad témaválasztás lehetősége biztosított.
- A népi motívumok megismerésére, újraalkotására lehetőséget biztosítunk.

Tartalom:

- Arra törekszünk, hogy az élményeken alapuló cselekményes témákban a gyermek fejlettségi szintjétől függően egyre aprólékosabban, színesebben jelenjen meg az ember és eseményábrázolás, a természet sokszínűsége és aktualitása.
- Arra ösztönözzük a gyermekeket, hogy építésük során nagyobb méretű elemekből térben állítsanak össze számukra kedvező játékszíntereket.
- Fejlesztjük a gyermekek formai, színbeli, térbeli képzetait és megismertetjük őket a rajzolás, a festés, a mintázás, a kézimunka technikájával.
- Változatos technikai lehetőségek biztosításával cselekvési képességek fejlesztése (manuális érzékelés, színészlelés, ritmus és díszítő érzék, finommotoros mozgás).
- A természet adta anyagok alakíthatóságának megismertetése, különböző munkafogások bemutatása.
- Ajánlatott tevékenységek:
 - rajzolás
 - festés
 - mintázás
 - képalakítás
 - barkácsolás
 - konstruálás
 - kézimunka
 - díszítőmunka
 - kézművesség
 - téralakítás, építés.
 - nemzeti szimbólumokkal
 - ismerkedés
 - műalkotásokkal és népművészeti elemekkel
 - esztétikus tárgyi környezettel

Szervezési elvek, keretek:

- A tevékenységek szervezésénél vegyük figyelembe a gyermekek életkori sajátosságait, fejlettségi szintjét, a csoport összetételét.
- A témától és helyszíntől függően alkalmazzuk az egyéni, mikro csoportos, csoportos fejlesztéseket.
- A spontán és irányított tanulási forma egyaránt választható.
- Mindennapi ábrázolási lehetőség biztosítása.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Ceruzanyomatuk biztos és megfelelő. Finommotorikájuk kialakult.
- A gyermekek munkáikban az őket körülvevő világ jellemzőit megjelenítik vizuális formában.
- Formaábrázolásuk változatos.
- Vannak ismereteik művészeti kultúránk alapjairól.
- Emberábrázolásukban megjelennek a rész formák, egyéni vonásokat is tartalmaznak, felismerhetők.
- Alkotásaikban az elsajátított technikákat tudják alkalmazni.
- Az eszközöket megfelelően használják, tisztán dolgoznak.
- Saját elképzeléseiket, önállóan képesek megvalósítani.
- Ismerik, változatosan és bátran használják az alapszíneket és azok árnyalatait.
- Egyszerű formákat létrehozhatnak, mintáznak.
- Térben alakzatokat építenek, kiterjedéseket felismernek.
- Önállóan és csoportban is alkotnak.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél egyéni fejlődési ütemük figyelembe vételével érvényesülnek a fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére.

8.2.4. Mozgásfejlesztés

Célunk:

- A gyermekek önként és szívesen minnél többet mozogjanak. Fejlődjön szervezetük teherbíró képessége, mozgáskultúrájuk, testi képességeik. Fejlődjön keringési, mozgató és légzési rendszerük.
- Váljék szokásukká, igényükké a mozgásos tevékenység.

Feladataink:

- Rendszeres testmozgás szervezése leginkább szabadban,
- Állóképesség /keringési, légzési, mozgató rendszerük/ fejlesztése, egyéni képességek figyelembevételével, teherbíró képesség, erő fejlődésének segítése.
- Játékok /szerep, verseny, küzdő/ megszerettetése.
- A gyermekek feladatmegoldó képessége társuljon mozgásos cselekvési biztonsággal.
- Mozgáskedv fenntartása.
- Önmagukhoz képest fejlődjön egyensúlyi, téri tájékozódó képességük, csökkenjen a reakcióidő.
- Növekedjen akaratuk, bátorságuk, ügyességük, alkalmazkodó képességük, feladattudatuk.
- Versenyjátékok, vetélkedők során a közösségi kollektív kapcsolat, felelősségérzet mellett kapjon hangsúlyt a becsületesség jellemformáló ereje.
- A biztonságos, balesetmentes feltételek biztosítása.

Alapelvek:

- A szervezett, irányított mozgásos tevékenységi formák alapeleme is a játék.
- A gyermek meglévő mozgástapasztalatára építünk. Természetes mozgásvágyukat kihasználva fejlesztjük őket.
- Az időjárás és terepfeltételek maximális kihasználása.
- Az egyéni fejlődési ütem figyelembevétele tervezésnél és végrehajtásnál.

- A feladatok legyenek változatosak, szórakoztatóak, önkéntelenül is megoldásra, erőfeszítésre készítőek.

Tartalom:

A mozgásfejlesztés területei, lehetőségei:

Mindennapi szervezett mozgás

Alapját a mozgásos játékok adják, valamint a kocogás, futás. A kisebbeknek ritmikus, zenés, utánzáson alapuló, egyszerű gimnasztikai gyakorlatokból álló mozgást szervezünk.

Tervezett, szervezett mozgás:

Torna:

- természetes támaszgyakorlatok
 - kúszás
 - csúszás
 - mászás
 - egyensúlyozó járás
- talajtorna
 - gurulás a test hossz tengelye körül
 - guruló átfordulás előre
 - tarkónállás és guruló átfordulás
 - hátra előkészítése
 - kézállás előgyakorlata
- függések
 - „valódi” mászás
 - függés
- szerugrások
 - mélyugrás
 - felfelé történő ugrás
 - padon végezhető előkészítő ugrásgyakorlatok

Atlétika:

- futás
 - lassú iramú futás
 - közepes iramú futás
 - belegyorsuló futás, tempóváltás
 - gyorsfutás állórajtból
- ugrás
 - helyből ugrások
 - nekifutásból történő ugrások
- dobások
 - hajítás távolba
 - célba hajítás

Labdával végezhető gyakorlatok:

- gurítás
- feldobás, elkapás
- labda leütés

Játékok:

- utánzó
- futó
- szabály
- küzdő játékok

Mozgásfejlesztés szabadidőben, a szabad játékban

A mozgásfejlesztés érdekében fontosnak tartjuk a népi játékok alkalmazását.

Szervezési elvek, keretek:

- Szabad mozgást délelőtt, délután, a csoportszobában és az udvaron egyaránt biztosítunk.
- A mindennapi szervezett mozgásra 10-15 percet szánunk, szabadon választott időpontban.
- Hetente 1 alkalommal szervezünk tervezett, szervezett mozgást az egész csoport számára.
- Korosztályos bontással a nagyok számára külön is szervezünk csoportközi foglalkozást, főleg versenyjátékok megismerésére, gyakorlására, az egészséges versenyszellem, a küzdeni akarás alakításáért.
- A nagyobbak szervezett mozgása kiegészül vízhezszoktatással.
- Prevenációs mozgásfejlesztés

Fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Mozgásigényük és a mozgás iránti pozitív beállítódásuk kialakult.
- Mozgásuk koordinált összerendezett.
- Természetes nagymozgásaik kivitelezése egyre pontosabb, megváltozott körülmények között is biztosan tudják alkalmazni. Finomabb, apróbb mozdulatok elvégzésére képesek, melyek segítik a mozgáskombinációk megvalósulását.
- Cselekvőképességük erőteljes, megfelelően gyors, mozgásuk kitartó.
- Egyensúlyoznak különböző mozgáshelyzetekben, képesek a biztos egyensúlyi helyzet megtartására.
- Testséma ismeretük pontos, térben és időben megfelelően tájékozódnak.

- Testnevelési játékokban ismerik az egyéni, csoportos, sor- és váltóversengést, játszanak felnőtt segítségével vagy önállóan, a szabályok pontos betartásával. Értik az egyszerű vezényszavakat.
- Bátran mernek próbálkozni, kudarctűrőképességük fejlett.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél a saját fejlődési ütemük figyelembe vételével érvényesülnek a fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére.

8.2.5. A külső világ tevékeny megismerése

„A természet egyensúlyának fenntartása nem öncélú feladat, hanem az emberiség fennmaradásának elengedhetetlen követelménye.”

(Hermann Ottó)

Cél:

Sokoldalú megtapasztalás útján a gyermekek környezetben való biztos eligazodásának, tájékozódásának, ökológiai szemléletének és környezettudatos magatartásának alapozása, formálása a fenntarthatóság szellemében.

Feladat:

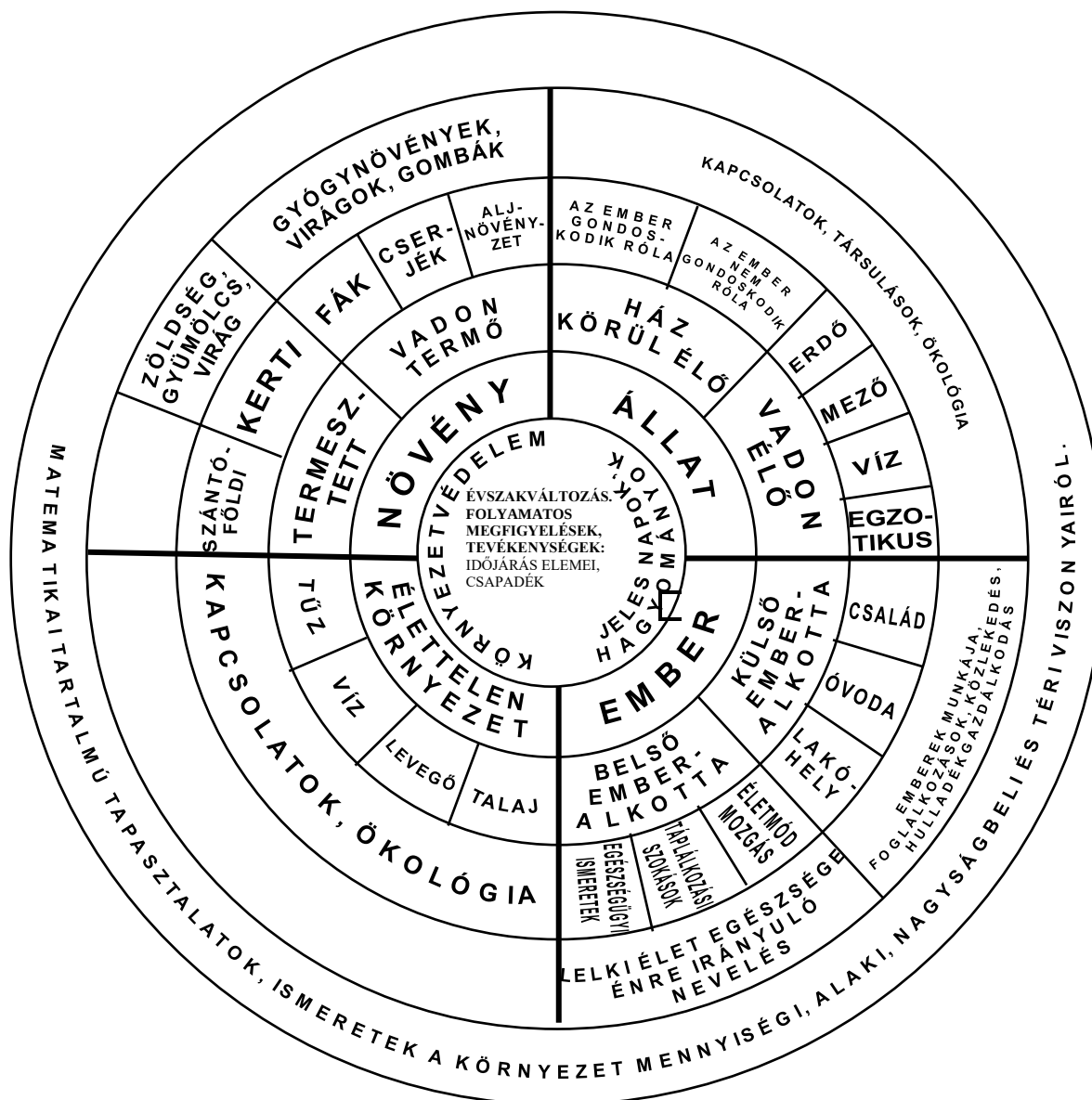
- A fenntarthatóságot biztosító személyiség, magatartás és attitűdformálás: érdeklődés, kíváncsiság, érzelem, másokra való odafigyelés, másság elfogadása, empátia, segítő magatartás, tolerancia.
- A gyermekek önálló véleményalkotásának segítése, döntési képességük fejlesztése a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- Folyamatos megfigyelésekkel tapasztalások, élmények biztosítása.
- Szűkebb és tágabb környezetünkben való biztonságos eligazodás, tájékozódás gyakoroltatása.
- A környező világ megismerése közben matematikai tapasztalatok biztosítása.
- A családok bevonása a környezeti nevelésbe (környezetalakítás, séták, kirándulások, akciók, környezeti ünnepek).
- Változatos szervezeti keretek biztosítása. A szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, értékek beépítése a nevelési folyamatba.
- A közösséghez való tartozás élményének biztosítása.

- A nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeinek, szeretetének, védelmének kialakítása.
- **A közlekedésre neveléssel a szociális kompetenciák formálása, közlekedési magatartás - közlekedési kultúra, attitűd- fejlesztése.**

Alapelvek:

- A személyes példamutatás mintául szolgál.
- Tudatos szemléletformálás. Elfogadjuk és tiszteljük a másságot.
- Szem előtt tartjuk, hogy a nevelés középpontjában a gyermek és a környezetének kapcsolata áll.
- A környezeti nevelés beépül az óvodai élet mindennapi tevékenységeibe.
- Építünk a gyermekek természetes kíváncsiságára.
- A képességfejlesztés alapja az egyéni megtapasztalás.
- Az ismeretszerzés ökológiai alapokon történik.
- A játékosság elve érvényesül.
- Az élménynyújtás, cselekedtetés, tapasztalatszerzés közben érvényesül a komplexitás.
- A helyi értékek megismertetése beépül a környezeti tapasztalatszerzésbe.
- Alkalmazzuk a környezet megismerésére, megszerettetésére néphagyományaink közül a találós kérdéseket, a népi időjósokat, népszokásokat és a jeles napokhoz kapcsolódó tartalmakat.
- Elítéljük és érzelmeinkkel ki is fejezzük a gyermekek előtt a környezetpusztító, rongáló cselekedeteket.
- Óvodánk valamennyi dolgozójától megkívánjuk, hogy a környezetkímélő szemléletmód hassa át nevelőmunkáját, és ezt a szemléletet közvetítse a szülők és rajtuk keresztül a tágabb környezetünk felé is.
- Bekapcsolódunk olyan szervezetek munkájába, amelyek elősegítik nevelési céljaink megvalósítását.

Tartalom:

Szervezési elvek, keretek:

- A tevékenységek szervezésénél vegyük figyelembe a gyermekek életkori sajátosságait, fejlettségi szintjét, a csoport összetételét.
- Lehetőségeinkhez mérten mindent természetes élethelyzetben mutassunk meg.
- A témától és helyszíntől függően alkalmazzuk az egyéni, mikro csoportos, csoportos fejlesztéseket.
- Lehetőség és igény szerint 5-7 éves gyermekek számára csoportközi tevékenységek is szervezhetőek.
- A spontán és irányított tanulási forma egyaránt választható.
- Öt napos nyári természetfürkésző tábor szervezése Jósuvafőn.
- Két napos természetfürkésző tábor szervezése Lázbércen.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- Ismerik lakóhelyük közvetlen és tágabb környezetét, városuk értékeit, nevezetességeit.
- Ismerik a környezetükben található intézményeket.
- Ismerik teljes nevüket, születési idejüket, lakcímüket, szüleik nevét.
- Képesek a **környezettudatos gondolkodásra**, magatartásra a mindennapokban (szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás, újrahasznosítás).
- Kialakul megfelelő értékrendjük a **fenntarthatóságra**, a természeti és épített környezet megóvására.
- Tudatosul bennük a takarékoság fontossága.
- Szeretik és tisztelik a **természetet**, **pozitívan** viszonyulnak annak kialakult rendjéhez, rendelkeznek annak megóvásához szükséges magatartási formákkal.
- Kialakul **természetvédelmi, ökológiai szemléletük**.
- Vannak ismereteik a növényekről, állatokról, részt vesznek gondozásukban, ápolásukban.
- Tudnak különbséget tenni az évszakok között.
- Ismerik a napszakokat és a hozzájuk kapcsolódó tevékenységeket.
- Rendelkeznek a gyalogos közlekedés és a tömegközlekedési alapszabályokkal.
- Felismerik a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat, kialakul tér-, sík és mennyiség szemléletük.
- Képesek sorozatokat, halmazokat alkotni, összehasonlítani, becsülni, analizálni, szintetizálni.
- Számfogalmuk kialakult. Egyéni fejlettségtől függően minimum 10 – es számkörben.
- Felismernek egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket, mennyiségi viszonyokat
- Térben tudnak tájékozódni, megkülönböztetni a jobb-bal irányokat.
- Képesek kifejezni gondolataikat.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél a saját fejlődési ütemük figyelembe vételével érvényesülnek a fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére.

8.3. Munka jellegű tevékenységek

„Segíts, hogy magam csinálhassam”

/Montessori/

Célunk:

Olyan készségek, tulajdonságok alakítása, amely a gyermek saját személyével kapcsolatos szükségletek önálló kielégítését, valamint a közösségi életet meghatározó, a közösségért végzett tevékenységek ellátását teszik lehetővé.

Feladataink:

- Megfelelő *léggör*, a munkavégzés gyakorlásához szükséges *idő* és a gyermek méreteinek megfelelő jó minőségű, használható, balesetmentes *eszközök*, szerszámok biztosítása. Ezek a gyermekek számára bármikor elérhetőek.
- A tevékenységek tervezésénél, szervezésénél a gyermek egyéni képességének, fejlettségének figyelembe vétele.
- A csoportban végzendő munkatevékenységek tervezésénél és szervezésénél figyelembe vesszük az adott csoport összetételét és a napirendet.
- Összhangteremtés az óvoda és a család szokásai között
- Baleset megelőzés.

Alapelvek:

- Fokozatoság, rendszeresség betartása.
- A mintaadás, segítségnyújtás megfelelő szintű alkalmazása, az óvónő, dajka, szülők összehangolt elvárásai alapján.
- A tevékenység céljának, eredményének megfogalmazása.
- Az új tevékenységek megkezdése előtt minden esetben bemutatjuk az eszközök, szerszámok helyes használatát, a munkavégzés mozzanatainak sorrendiségét.

- A tevékenység elvégzésével értékeljük, vagy a gyermekek segítséggel értékeljék az eredményességet. Az értékelés legyen megerősítő, buzdító, egyénre szabott, pozitív, előremutató, ösztönző.
- A család megerősítő szerepének fontossága.

Tartalom:

Önkiszolgálás.

Részletezve az egészséges életmódra nevelésnél.

Naposi munka.

Akkor vezetjük be, ha a gyermekek készségszinten ismerik a munkafolyamat menetét, fogásait.

Formái:

- étkezéssel kapcsolatos tevékenységek,
- a környezet rendjének figyelemmel kísérése,
- megtartása és megtartatása.

Jellemzői a gyermek részéről:

- önkéntes, tudatos feladatvállalás,
- a gyakorlással arányos önállósulás,
- igényességre törekvés,
- pontosság, felelősség.

Az óvónő részéről:

- a feladatok konkretizálása,
- eszközök mennyiségi és minőségi biztosítása,
- pozitív ösztönző magatartás,
- igazságos értékelés.

Egyéb munkajellegű tevékenységek, környezetalakítás:

- élősarok, kisállatok gondozása
- évszakonkénti kerti munka végzése /szülők bevonásával is/
- a játékhelyek /csoportszoba, udvar/ rendben tartása, takarítása
- ünnepek előtti közös teremdíszítés
- eszközök előkészítése, elrakása
- saját tárolóhelyeik rendben tartása
- apróbb megbízatások ellátása.

- Az óvodai élet mindennapjai során a természetes élethelyzetekből fakadó környezetalakítás. /Szabad játék során és amikor a napirend egyes tevékenységei megkívánják azt./

Szervezési elvek, keretek:

- A munkatevékenység fajtáit, azok tartalmát, szokásait, minden csoportban az ott dolgozó felnőttek közösen alakítják ki, elegendő időt, megfelelő eszközt biztosítva a tevékenységek végzéséhez.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Szívesen végeznek munka jellegű tevékenységeket (önkiszolgálás, naposi munka, növény- és állatgondozás, környezet rendjének megőrzése, alkalomszerű munkák, egyéni megbízatások).
- Ismerik a munkafolyamatok egyes mozzanatait és azok sorrendjét.
- Bonyolultabb feladatokat is örömmel végezzenek.
- Szívesen vállalnak feladatokat a közösség érdekében, ebben megjelenik helyes önértékelésük, önbizalmuk.
- A ügyelnek saját személyük, személyes dolgaik és környezetük rendjére, a munkájukban önállóak, kitartóak, átérzik annak felelősségét.
- Munkavégzés során képesek az együttműködésre, minden olyan területen segítenek, ahol erre szükség van.
- Megértik mit várnak el tőlük, és azt önállóan teljesítik.
- A munkavégzéshez legszükségesebb eszközök célszerű használatát ismerik, azokat önállóan használják.
- Munkajellegű tevékenységeket a felelősségérzet, a feladattudat és a kitartás jellemezi.

8.4. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Cél:

Az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése.

Feladat:

- A tanulást támogató környezet megteremtése.
- Sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása.

- Kreativitás erősítése.
- A kooperativitás segítése.
- (IKT eszközök előtérbe helyezése az egyéni fejlettség és az életkori sajátosságok figyelembe vételével).

Tartalom:

A szervezett tanulás formái

Kötelező:

- testnevelési foglalkozás
- séták, kirándulások

Kötetlen:

- verselés-mesélés
- ábrázolás és kézimunka
- énekes játékok
- zenei képességfejlesztés
- a külső világ tevékeny megismerése, védelme
- egyéni fejlesztés

Szervezési elvek, keretek:

Frontális:

- mozgás / testnevelési foglalkozás, mozgásos játékok /
- énekes játékok
- verselés, mesélés, dramatikus játékok
- alkalmanként a környezet megismerése, megszerettetése

Mikrocsoportos:

- ábrázolás és kézimunka
- zenei képességfejlesztés
- a környezet megismerése megszerettetése

Egyéni:

- Részképességek fejlesztése minden tevékenységformában a gyermek egyéni fejlettségétől függően.

9. A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése megerősíti az óvodát abban, hogy az iskolára való előkészítés nem külön feladat, hanem a pedagógiai program működtetése során természetesen megvalósuló folyamat. Ha az óvoda az életkori sajátosságok figyelembevételével, a kívülről érkező nyomás ellenére megmarad óvodának, akkor szolgálja leginkább a gyermeki személyiség optimális kibontakozását.

A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

A következő életszakaszra való felkészültségnek testi, lelki és szociális kritériumai vannak, melyek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges a sikeres iskolai munkához.

A **testileg** egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finom-motorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A **lelkileg** egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama;
- a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés;
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele;
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél;

- gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni;
- minden szófajt használ;
- különböző mondszerkezeteket, mondatfajtákat alkot;
- tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek);
- végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét;
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről;
- tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat;
- ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait;
- ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét;
- felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit;
- ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek, elemi mennyiségi ismeretei vannak.

A **szociálisan** egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival szemben.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését;
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg;
- a tevékenységek végzéséhez önállósága, kitartása, munkatempója, önfegyelme megfelelő.

A fenti kritériumok eléréséhez a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében speciális szakemberek segítségét vesszük igénybe.

*„Mikor először mennek iskolába,
Szívünkben hívös áhítat terem,
Kitárul nékik a mesék világa,
Hol betűk nyílnak kéklő tengeren.”*

(Keszthelyi Zoltán)

9.1 Pedagógiai munka értékelése

A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló **20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 63.§ alapján** (1) „Az óvoda az óvodás gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követi és írásban rögzíti. Az óvodás gyermek fejlődéséről a szülőt folyamatosan tájékoztatni kell. (4) Az óvoda a gyermek értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét - szükség szerint, de legalább félévenként - rögzíti. Rögzíteni kell a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat.”

Ezért az intézményünkben folyó nevelési-oktatási munka alapjaként a gyermekek adottságainak, képességeinek megismerésére vonatkozó mérési rendszer működik.

A gyermekek értékelése az intézmény szabályzó dokumentumainkban megfogalmazott/elfogadott, közös alapelvek és követelmények alapján folyik.

A gyermeki teljesítményeket folyamatosan dokumentáljuk, elemezzük. A pedagógiai programnak és az egyéni fejlesztési tervnek megfelelően történik az egyénre szabott értékelés, amely nyomon követhető (a gyermekek eredményeiről visszacsatolás a szülőnek).

A csoportnaplóban is rögzítjük, melyből a nevelési tervekben az óvodapedagógus feladatai tovább bonthatók.

Eljárás rend	
Mérés	Határidő
1. alkalom:	20... október (Év közben érkező gyermekeknél beszoktatás után)
2. alkalom:	20.... január
3. alkalom:	Nem tanköteles korúak: 20.... május Tanköteles korúak: 20.... március
Értékelés	Határidő:
Félévkor:	20... január
Évvégén:	20... május
Szülők tájékoztatása	20... január
	20... május

10. A pedagógiai munka egyéb szinterei

10.1. Gyermekvédelem az óvodában

Cél:

- A gyermeki személyiség teljes kibontakoztatása, a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságjogok tiszteletben tartása, az egyenlő hozzáférés és gondoskodás biztosításával.
- Az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett a befogadó környezet megteremtésével a kialakult előítéletek lebontásához való hozzájárulás, az újabb előítéletek kialakulásának megelőzése.

Feladat:

- A szülőket partnerré kell tenni munkánk során.
- Családi környezet megismerése, folyamatos kapcsolattartás.
- Jelzőrendszer működtetése.
- Az információk bizalmas kezelése.
- A hátrányos helyzet, veszélyeztetett és tanköteles korú gyermek óvodába járásának nyomon követése.
- A hátrányok csökkentése, kompenzálása.
- A gyermeki jogok érvényesülésének biztosítása.

Alapelv

- A gyermekvédelmi munka minden pedagógus kötelessége és feladata.
- Integrált nevelés.
- Az óvodapedagógus minden esetben a gyermek érdekeit védi, képviseli.

A gyermekvédelmi felelős feladata:

- Segíti és összehangolja az óvodapedagógusok gyermekvédelmi tevékenységét.
- Figyelemmel kíséri a gyermeki jogok érvényesülését.
- Részt vesz a szakmai továbbképzéseken, esetkonferenciákon, együttműködik a Jelzőrendszer tagjaival.
- Rendszeresen konzultál a védőnővel, gyermekorvossal.
- Figyelemmel kíséri a gyermekvédelemmel kapcsolatos dokumentációt.

A gyermekvédelmi gondoskodásra leggyakrabban rászoruló gyermekek:

- Hátrányos helyzetű
- Halmozottan hátrányos helyzetű
- Veszélyeztetett gyermekek

A szociális segítő támogatja a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátását

Feladatai:

- egyéni segítés, tanácsadás;
- csoportban végzett tevékenységek (szociális csoportmunka)
- segítségnyújtással, a jelzések megtételének támogatása.

A szociális segítő szakmai munkáját támogató munkaformák, esetmegbeszélések, a szupervízió és az intézményen belüli belső képzések.

10.2. Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése**Cél:**

Az ép és sajátos nevelési igényű gyerekek együttnevelése. Sajátos nevelési igényű gyerekek életminőségének javítása, örömteli gyermekkor biztosítása.

Feladat:

- Tevékenységre ösztönző, egészséges élettér és a fejlődéshez szükséges komplex nevelési környezet, feltételek biztosítása
- Az eltérés okait feltáró dokumentumok megismerésével korrekációs nevelés és ép funkciók fejlesztése
- Beilleszkedésük segítése, hátrányok kompenzálása, különbözőségük elfogadása.
- Speciális szakemberek bevonásával egyéni képességek, fejlettségi szintekhez viszonyított fejlesztése

Alapelvek:

- Egyenlő hozzáférés
- Hatékony együttműködés a családdal és a speciális szakemberekkel
- Differenciálás és egyéni bánásmód

Szervezési elvek, keretek:

- Óvodai nevelés keretében- csoportokban
- Speciális feladatokat ellátó terápiák keretében- egyéni fejlesztés

10.3. Tehetséggondozás

Cél:

A tehetségígéretes gyermekek korai felismerése, azonosítása, egyéni képesség szerinti fejlesztésének segítése.

Feladat:

- Felismerni a kiemelkedő képességek megjelenési formáit.
- Segíteni a gyermeket a továbbfejlődésben.
- Intellektusuk, kreativitásuk ösztönzése.
- Reális énkép, egészséges önértékelés alakítása.
- Elfogadó légkör biztosítása.
- A szülők segítése tehetségígéretes gyermekük nevelésében.

Alapelvek:

- Az egész személyiséget fejlesztjük.
- A fejlettségi szint megállapítására épülő tudatos fejlesztés.
- Egyéni bánásmód keretében történő célzott fejlesztéssel a gyermek erős és gyenge oldalának egyidejű fejlesztése.
- A tehetségfejlesztés az óvodai nevelés szerves része.
- A játékosság elve érvényesül.

Tartalom:

Fejlettségi szintre épülő speciális anyagkiválasztás

Szervezési elvek, keretek:

- A tevékenységek szervezésénél figyelembe vesszük a gyermekek életkorát, a kiemelkedő képességek megjelenési formáját, a fejlettség szintjét.
- Főleg az egyéni, alkalmanként a mikro csoportos fejlesztést alkalmazzuk.
- Spontán és irányított tanulási forma egyaránt alkalmazható.

11. Nevelési időn túli szolgáltatások

Célunk:

A partnerek igényeinek lehetőség szerinti figyelembe vétele.

Feladataink:

- A törvény szerinti keretek biztosítása.
- A foglalkozási napló vezetése a foglalkozást vezető feladata.

- ***Hittan, hitoktatás***

Tiszteletben tartjuk a szülők világnézeti - vallási meggyőződését. Tagóvodánként a szülők igényei alapján lehetővé tesszük, hogy heti rendszerességgel a gyermekek az egyház által szervezett fakultatív hitoktatásban vegyenek részt.

- ***Játszóház***
- ***Idegen nyelvvel való ismerkedés***
- ***Gyermektorna***
- ***Táborozás***
- ***Gyermektánc***
- ***Gyermek foci***
- ***Kulturális intézmények látogatása***

12. Dokumentáció

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet alapján az óvodai csoportban használt kötelező nyomtatványok:

1. Felvételi és mulasztási napló
2. Óvodai csoportnapló
3. Egyéni fejlődés mutatói

Dokumentum	Kitöltés határideje	Kitölti	Ellenőrizheti
Felvételi és mulasztási napló	Minden nevelési év szeptember 15-ig	A csoportok óvónői	Fenntartó Szakmai felügyeleti szerv Intézményvezető Általános helyettesek Tagóvoda vezetők Magyar Államkincstár Állami Számvevőszék
Óvodai csoportnapló	Minden nevelési év <u>szeptember 15-re:</u> a 3 - 8. és a 11 - 19. oldalig. <u>szeptember 15-től:</u> folyamatos tervezés és értékelés a 25. oldaltól, az óvónők által meghatározott időtartamra	A csoportok óvónői	Fenntartó Szakmai felügyeleti szerv Intézményvezető Általános helyettesek Tagóvoda vezetők Magyar Államkincstár Állami Számvevőszék
Egyéni fejlődés mutatói	A gyermekek aktuális fejlettségének megállapítása- mérése- óvodába érkezéskor, október 15, tanköteles gyermekek március 30., a többi gyermek esetében minden nevelési év áprilisában	A csoportok óvónői	Intézményvezető Általános helyettesek Tagóvoda vezetők

Felvételi és mulasztási napló

A.TÜ. 724/A számú formanyomtatvány.

Óvodai csoportnapló (saját készítésű)

Az intézmény minden csoportja a sajátkészítésű naplót vezeti.

Egyéni fejlődés mutatói (saját készítésű)

- 1./ *Anamnézis* (óvodába lépéskor a szülő tölti ki)
- 2./ *Egyéni fejlődés dokumentumai:*

Felhasznált irodalom

- Agárdy Sándor: Praktikum az óvodai és az általános iskolai környezeti neveléshez mindenkinek.
AQUA Kiadó Budapest 1995.
- Angela Wilkes: Első természetbúvár könyvem
Passage Kiadó
- Balázsné Szűcs Judit: Miből lesz a cserebogár?
Budapest Alex Typo Kiadó 1992
Szabadon, játékosan, örömmel
- Balogh Éva: Fejlődéslélektan I. jegyzet
Hajdúböszörményi Óvónőképző Főiskola 1993
- Bánki Vera - Bálványos Huba: Differenciálás a művészeti nevelésben
- Becsi Bertalan Sarolta -
- Kunos Andrásné: Az óvodai testnevelés mozgásrendszere és feldolgozása
- Bíró Antalné: Szakirodalmi személyiség gyűjtemény
- Bodza Klára – Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola 1
- Dr. Budai Béla: A személyiségfejlődés és nevelési szociálpszichológiája.
Nemzeti Tankönyvkiadó Budapest
- Dankó Ervinné Dr.: Az óvoda irodalmi nevelési kérdései korunkban
(jegyzet) Dinasztia Kiadó Budapest 1994
- Dr. Farkasné Dr. Patakfalvi Vigh Katalin: A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének irányelve
RAABE Kisgyermek nagy problémák 2007. december
- Fábián Katalin: Tevékenységközpontú nevelési program
- Dr. Fejes Erzsébet: Fejlesztő tervek gyűjteménye
Miskolc 2009.
- Kanczler Gyuláné: Mesélő természet
Kincs Könyvkiadó, 1995
- Forrai Katalin: Ének az óvodában
EDITINÓ MUSÍCA Budapest 1974

Gaál Sándorné - Kunos Andrásné:

Testnevelési játékok anyaga és tervezése az óvodában

Szolnok, Color Print Nyomda, 1996

Gulyás Pálné, Láng Edit,

Vízy Istvánné szerkesztő:

Természetvédelem és környezetvédelem a nevelésben
TKTE. Budapest 1997

Dr. Havas Péter:

A kisiskolások környezeti nevelése

"Réce füzetek" Alapítvány a Magyarországi nevelésér
Budapest 1993

Horváth Györgyné -

Kissné Takács Erika – Rákóczi Zoltánné:

Az óvodás korú gyermekek megismerésének,
fejlesztésének rendszere és eszköztára
Debrecen Pedellus Tankönyvkiadó 2005.

Lengyel Jánosné:

Tanuljatok meg élni a természettel
Média Mix Kiadó

Huba Judit:

Pszichomotoros fejlesztés a gyógypedagógiában
Tankönyvkiadó 1991

Stöcker Károlyné (szerkesztésében): Játépszichológia

Jaen Piaget:

Szimbólumképzés a gyermekkorban
Gondolat 1978

Jaen Piaget:

Válogatott tanulmányok

Kanczler Gyuláné dr.:

A környezeti nevelés pedagógiai és pszichológiai
alapja ELTE TOFK Budapest 2001

Dr. Kárász Imre:

Ökológiai és környezetvédelmi alapismeretek
TYPOTEX Kft. Budapest 1990

Kompetencia alapú óvodai program

Kovács György – Bakosi Éva:

Játék az óvodában
Debrecen, Szerzői kiadás, 1995

Környezeti nevelés az iskolarendszer egészében és az óvodában

Természet és Környezetvédő Tanárok Egyesülete Budapest
1996

Közköztatási Törvény 1993. és módosításai

Kranz Flohri és Asztrid Schwgter:

Találkozzunk az erdőben.

ÖKOFÓRUM Alapítvány

Labancz Györgyi szerkesztő: Óvodások környezeti nevelése

"Réce füzetek" Alapítvány a Magyarországi

Környezeti Nevelésért Budapest 1998

Márványköviné - Jászberényi Ágnes szerkesztő:

Látható természet I.

Dr. Mester Miklósné.

Környezetismeret - környezetvédelem

Apácai Kiadó Celdömölk 1994

Mérei Ferenc – V. Binét Ágnes:

Gyermeklélektan

Bp. Gondolat, 1978

Mozgásműveltség fejlesztése: Óvodai program

Nagy Jenőné:

Óvodai programkészítés -De hogyan?

NAT-TAN sorozat Budapest OKI. 1996.

Nagy Jenőné:

Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel

JNSZM/INT 1997

Nagy Jenőné:

Csak tiszta forrásból

Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel

sorozat II. száma 2002

Nagy Jenőné - Németh Menyhért -

Novákné Cseh Ibolya:

Rajz, mintázás, kézimunka

Módszertani könyv

Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja.

Óvónők Kincsestára – Módszertani kézikönyv

RAABE

Ötlettár a környezeti neveléshez

Tiszta Forrás Egyesület Kazincbarcika 1997

Pereszlényi Éva – Porkolábné

- Balogh Katalin: Játék-mozgás, kommunikáció
Alciusz Bt. 1996
- Perlai Rezsőné: A matematikai nevelés módszertana (matematikai játékok)
Nemzeti Tankönyvkiadó 1997
- Perlai Rezsőné: Matematikai nevelés gondolkodásfejlesztés az óvodában
Magyar Pedagógiai társaság kisgyermek-nevelési Szakosztály
1990
- Perlai Pezsőné: Játék és tanulás
- Porkolábné Balogh Katalin: Kudarccal az iskolában
Alex - Típo Budapest 1992.
- Porkolábné Balogh Katalin: Szempontok az óvodáskorú gyermekek fejlettségének
megállapodásához
Szolnok JNSZM Intézet 1983
- Pöcze Gábor - Terencsényi László:
Pedagógiai program de hogyan?
NAT-TAN OKI 1996
- Programterv az óvodai testneveléshez
Brunsztik Teréz Óvóképző Főiskola
- Programfüzetek III. Szarvas 1995
- Puki Istvánné: Konfliktus kezelés az óvodában
RAABE 2009.
- Rudolf Arnheim: Vizuális élmény. Az alkotó látás pszichológiája
Gondolat 1979
- Sajátos nevelési gyermekek, tanulók óvodai nevelésének, iskolai oktatásának irányelveiről
Oktatási Miniszter II/2005 (III.1.) OM rendelete
- Stöckert Károlyné: Játépszichológia
Eötvös József könyvkiadó
Budapest 1995
- Szarkáné Horváth Valéria: Az óvodai ének-zene foglalkozások módszertana Nemzeti
Tankönyvkiadó Budapest 1995
- Székely Lajos: Az óvodai egészségnevelés elmélete és gyakorlata 1999
- Dr. Takács Bernadett: Gyermekjáték terápia
- Dr. Tóthszöllősné - Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában

	Budapest For.Co Kft. és a Váci OFSZET Kft. 1994
Törzsök Béla:	Zenehallgatás az óvodában Zeneműkiadó Budapest 1982
Turmezeyné Heller Erika – Balogh László:	Zenei tehetséggondozás és képességfejlesztés
Vásárhelyi Tamás és Viktor András szerkesztő:	Nemzeti környezeti nevelés és stratégia
Villányi Györgyné szerkesztő:	Óvodavezető kézikönyve I-V. OKKER Oktatási Iroda 1995-96
Villányi Györgyné:	Tanulmányok a kisgyermek nevelésről
Zilahy Józsefné - Stöcher Károlyné - Dr. Ráczné - Dr. Főző Klára:	Óvodai nevelés játékkal, mesével. Eötvös Kiadó Budapest 1997

Érvényességi nyilatkozat

A pedagógiai program érvényességi ideje a nevelő testület határozata alapján érvényes:

A program nyilvánossága biztosított.

Megtalálható:

- a tagintézmény vezetői iroda,
- a Kazincbarcikai Összevont Óvodák honlapja,
- az óvodai beiratkozás alkalmával, a szülők tájékoztatása a program tartalmáról

A pedagógiai program módosításának indokai:

- törvényi tartalmi szabályozások változása,
- szervezeti átalakítás,
- ha a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt,

Előírás a programmódosítás előterjesztésére:

- írásbeli előterjesztés az óvoda vezetőtestületének,
- részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten,

A program érvényességi ideje: **2022. szeptember 1 – 2027. augusztus 31.**

A program felülvizsgálata: **2027. május 31.**

Legitimációs záradék

1. **Készítette:** Kazincbarcikai Összevont Óvodák Nefelejcs Tagóvodájának nevelőtestülete.

Kazincbarcika, 2022.08.26.

Lipták né Gergely Valéria
Intézményvezető

Gálik Valentin

Gálik Valentinné
Tagóvoda vezető

2. A Kazincbarcikai Összevont Óvodák Nefelejcs Tagóvodájának módosított pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatban, magasabb jogszabályban-2012. (VIII.3.) EMMI rendelet 118. § (3) a. – biztosított véleményezési jogát korlátozás nélkül gyakorolta és a dokumentumról szakmai véleményt alkotott az intézményben működő szakmai munkaközösség.

Kazincbarcika, 2022.08.26.

Tóthné Vencel Ágnes

Szakmai munkaközösség vezető

3. A Kazincbarcikai Összevont Óvodák Nefelejcs Tagóvodájának módosított pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatban a tájékoztatást megkapták.

Kazincbarcika, 2022.08.26.

Nevelőmunkát segítő alkalmazottak képviselőiben:

Párisz né Tímea Evelyn

Rácz né Mária

4. A Kazincbarcikai Összevont Óvodák Nefelejcs Tagóvodájának módosított pedagógiai programjában foglaltakkal kapcsolatosan a tájékoztatást megkapták.

Kazincbarcika, 2022.08.26.

Szülők képviselőiben:

Szűcs György

5. Területi hatály:

A tagóvoda területére a tagóvoda által szervezett – a pedagógiai program megvalósításához kapcsolódó- óvodán kívüli programok helyszínére.

6. Személyi hatály:

- az óvodával jogviszonyban álló minden óvodapedagógusra és pedagógiai munkát közvetlen segítőkre,
- továbbá azon személyekre, akik az intézménnyel jogviszonyban nem állnak, de részt vesznek feladataik megvalósításában.

7. A Nkt. 26.§ (1) bekezdése alapján **Gálik Valentinné**, mint a Kazincbarcikai Összevont Óvodák **Nefelejcs Tagóvodájának** vezetője nyilatkozom, hogy a **Nefelejcs Tagóvoda** módosított pedagógiai programja jelenlegi módosítása többletfinanszírozást nem igényel.

Kazincbarcika, 2022.08.26.

.....
Gálik Valentin

Tagóvoda vezető

8. A tagóvoda nevelőtestülete magasabb jogszabályban meghatározott elvárás alapján, át nem ruházható jogkörében – (Nkt. 26. § (1) bek, és Nkt. 70. § (1)-(2) – biztosított döntési hatáskörében 2022.08.25. kelt határozatával **elfogadta.**

Kazincbarcika, 2022. augusztus 26.

.....
András Gálik

a nevelőtestület nevében

9. A tagóvoda nevelőtestülete által elfogadott módosított pedagógiai programot az óvoda vezetője magasabb jogszabályban (Nkt.26. § (1) meghatározott **döntési hatáskörében** 2022.08.25. kelt határozatával **JÓVÁHAGYTA.**

Kazincbarcika, 2022. augusztus. 26.

.....
Liptákné Gergely Valéria

Liptákné Gergely Valéria

